

ELŐFIZETÉS

HELYIEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 3 korona.

VEZÉKEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-heteses polt. sor egymár 30 fill.
Minden. levelezésnél 10 fillér.
Nyitász. sor. 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 321.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Rézvály-
Társaság.
József térszerző-út 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 321.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, október 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vasútról: A csukaszürke uniformis.
- Ninos megegyezés!
- Darányi a felekezeti békéről.
- A pécskai vasúti szerencsétlenség.
- A Lloyd-társulat helyiségváltatása.
- Mária misézik.
- Az elhagyott leány merénylete.
- Színészvándorlás.
- A panama-lovagok.
- Mi az a panama?
- Miért távozott Aradi Lajos?
- A Varjassy-Lukács-nász.
- Asszonyi szemmel.
- Aradi kabaré.
- Eltélt román esperes.
- Königege Fidéi gróf az apja ellen.
- Tarkaságok.
- Társ: Jutalom. Irta: Mátyás Prigl Olga.

A csukaszürke uniformis.

Arad, október 24.

A katonáknak is van divatlapjuk: a Rendeleti Közlöny. Nekik is van divatmesterük, még pedig a Mangold Béla Kolosoknál, az Arvayaknál magasabbrangú, hatalmasabb divatkirályuk: Schönai, a csász. és kir. közös hadügyminiszter és ő felsége Ferenc József, a legeslegfelsőbb hadur. Schönai játéka a szabász szerepét, a felség pedig jóváhagyja vagy elveti legelső segédjének tervét. Ha elfogadja — és ezt nem mindig teszi, mert királyunk köztudomás szerint nagyon szigorú és nagyon óvatos a katonai dolgokban — ha tehát mégis elfogadja, akkor a legmagasabbról láttamozott tervet beküldik a katonai „hivatalos“-nak, a Rendeleti Közlönynek, ahol másnap reggel „közhirre tétetik“ és az egész birodalom

miliciájának „kihirdettetik.“ Ezzel azután pont, még pedig kiradirozhatatlan, megmáshíthatatlan pont, mely után nem jöhet semmi ellenvetés, semmi kifogás, mert ha egyszer „Vorschrift“ valami, akkor a katonák e szerint öltözködik, ha tetszik, ha nem tetszik. A napszámos és a polgármester, a gyakornok és a bankdirektor öltözködhetik kedve és a londoni divat szerint, de a freiter meg a tábornok csak a Rendeleti Közlöny modelje után válthat keztyűt, zubbonyt, csákót és cipőt.

Most megint gyökeresen divatot változtat a hadsereg. A Rendeleti Közlöny tegnapi száma írja elő ezt a divatot, mely a csukaszürke szín jegyében indul hódító körútra a monarchia összes garnizonjába. Ez a szín nincsen ugyan a szírvány pompázó színei között, sem az impresszionista füstök napsütéses vásznain, de a hadvezetőség ennek dacára, vagy inkább éppen ezért alkalmasnak találta arra, hogy az egyenruhák színévé léptesse elő. Csukaszürke uniformist kapnak az összes gyalogosok, a vadászok, utászok és még egyéb fegyveresek; csukaszürke lesz a keztyű, a nadrág, a blúz, a nyakkendő — mert most már ez is lesz a katonáknak — a sapka és a löpönyeg. Egyedül a gyalogsapatok lovas-tisztjeinek lesz barna kamáslijuk. (Hogy miért épp a kamásli lesz barna — ezt Schönai tudja.)

Ismerjük az új divathoz fűzött indokolást. A „harcászati“ szempontok, az „ütököt kivánalmi“, a „felderítő szolgálat sikere“ megkívánják a csukaszürkét. A hadtudomány már hosszú évek óta megállapította ezt, a japán— orosz háború után pedig a legtöbb európai állam tanult a

színekben játszó és mégis elpáholt orosz uniformisok kárán és követte a hemokszinű japán csapatok példáját. A mi monarkiaink hadvezetősége — bár az ázsiai háború után jó csomó esztendő mulott már el — csak most kezd ébredezni és csak miután a buzérvörös, hófehér, molnárkék és egyéb színekkel kudarcot vallott, tér át a csukaszürke mezőre és bujtatja katonáit e szépszinű uniformisba. Nálunk nem olyan gyorsan határozzák el magukat a hadvezetőségnél valami újításra és bizonyosak lehetünk abban is, hogy amiképen jó hosszú ideig akadtak rá a csukaszürkére, azonképen ha majd valamikor a csukaszürke uniformisok másutt lejárák magukat és még alkalmasabb egyenruha kerül helyükbe, nálunk még jó hosszú időnkig csukaszürkélteni fog az egész hadsereg.

De hogy ne vádoljanak meg „kákán is csomót keresés“-sel, ismerjük el a helyességét ennek az újításnak, ennek a kissé késői újításnak. Van azonban valami, ami önkéntelenül mosolygásra készítet a reform hallatára. Az időpont az, melybe ez a reform kivitele esik. Szerbiában háborút ordítanak ellenünk, Törökországban ha letagadára is, de mozgósítanak, Angliából fegyvert ezábitanak Cettinjébe és Belgrádba: szóval az egész Balkánon készünek valamire, amiből lehet, hogy egy-két hét alatt nem lesz háború, de amiólt a hozzáértők szerint egy-két év alatt minden békeleg ellenére háború támad. Az is lehet, hogy azt a háborút nem ellenünk indítják, vagy nem mi indítjuk mások ellen, hanem egy harmadik állam a negyedik ellen, de akárhogy legyen is:

Jutalom.

Irta: Mátyás Prigl Olga.

Miss Ernát négyen kísérték a hajóállomásra, amikor ködös Angliából a derűs délre volt vitorlázandó. A mamája, aki már két hosszú éve az ágyban feküdt, a bucsuzáskor zokogva temette arcát a párnái közé, az apróbb testvérei a szoknyájába kapaszkodtak. A négy nagyobbik lány, — világos szőke, magas volt mindenik, — sápadtan fogta közre Ernát. Egy kínos negyedóra telt el, amely alatt mintha vasfogókkal szaggatták volna a lelküket s az Erna fehér kendője már ott libgett a hatalmas vas-kolosszus szélén, a sok integető fehér kendő között. Emezek a parton csak néztek, néztek utána egyre, még akkor is, amikor már csak annyinak látszott a hajó, mint egy nagy sirály madár, utóbb mint egy libegő kis kendő, azután semmi. Szótalan csendben megindultak négyen hazafelé. A szürke bánat, ami a lelkükön ült, most szinte szürkére festette az arcukat, hogy még csunyábbak voltak, mint máskor.

Miss Erna sem volt szép, de mégis legtűrhetőbb valamennyiük között. Az arca teltebb s kissé üdőbb volt, mint emezeké. Alakja szinte férfiasan erős, de derékban karcsú s egészben véve ruganyos, miut a gummilapda. Miss Erna különben szintén rövid haját viselt, oldalt egy kissé elválasztva. Nyugodt, magas, tiszta hom-

lokából egy pár hideg, józan szempár kékellett s csak a kissé husos szájaszéle volt piros, olyan piros, mint egy virágszirom.

Miss Erna már a harmadik éjszaka utazott egyhuzamban. Már a vonatokon járt s bár törődött és nagyon álmos volt, — érdeklődéssel nézett bele az új világba. Oh, erre minden más, mint odahaza. Az emberek vidámabbak, közlékenyebbek, a rónaság kacagni, nevetni látszik, amint reggelenként végig teríti rajta aranyos sugárküllőit a nap s a derűs, lombos akácok oly barátságosan integetnek. Miss Erna szinte elfelejti a négy szőke lányt, azzal a szürke árnyékkal arcukon, elfelejti a zokogó édes mamát, szokatlan jól eső bizsergés fogja el tagjait. Kiváncsian gondol rá, vajjon milyen lesz új otthona, milyen emberek közé kerül. Miss Erna úgy képzelte a magyar földes urat, csikós ruhában, mint azt egyszer egy londoni kültelki színházban látta. Végre megérkezett az utolsó állomásra. Még megnézte az utirendet, hogy vajjon nem tévedett-e, amikor udvariasan kinyitották a kupéja ajtaját.

Világos nyári ruhába öltözött férfi karjába kapaszkodva, két nagyon fürge kreolarcu kis leány ugrándozott a perronon.

A férfi eléje sietett a leánynak: — Kegyed Miss Erna? — Amaz mosolyogva intett a fejével. A két eleven teremtés akkor már körülfogta a nyakát, úgy, hogy nem birt szólani.

Bájosan haszontalan kis jószágok voltak, amint Erna később meggyőződött róla. A leckéjüket ugyan sohase akarták megtanulni, de különben ügyesek voltak, mint az őz.

A kastélyt, a hova behajtottak, sokkal szebbnek találta, mint a minőnek elképzelte. Fény és boldogság ragyogott minden zugából, még a rózsák is nevetni látszottak a nagy gondosan rendezett óriási park rondóiban. Valóságos ligetek voltak azok. Az asszony is igen élénknek és kedvesnek mutatkozott. Elője sietett a missnek s megcsókolta az arcát. Ah, ennyit nem várt a szegény leány s a mikor végre barátságos kis szobájába vezették, nem cserélt volna a világon senkivel sem. Letérdelt az ágya elé s szívből, hosszan imádkozott.

Hazagondolt a négy szőke leányra, a kik ilyentájt körülülük az asztalt, himzésükre hajolva, mert este is dolgoztak szegények, külön fizetésért. A két kisebbik a leckéjét tanulja hangosan, egyhangú énekléssel, míg az édesmama számolgatja a napokat, hogy mikorra gyógyulnak meg a lábai. És a mikor elhallgatnak, olyankor valamennyien ő reá gondolnak. Még külön kerestet vet mindenikre, aztán behunyja a szemét és úgy érzi, mintha a hajón volna megint, a mérhetetlen nagy vizen. Szürke felhőóriások kavarnak a látóhatár szélén, csak ő maga uszik napsugaras fénycsikban. A hajó olyan, mint valami rózsaliget. Egy barna férfi áll a kormányon s inte-

mi — és ezt épen Schönaichék hangoztatják legtöbbet — keleti nagyhatalmaság vagyunk, amelynek a Balkánon van jövője, hivatása, terjeszkedési jogosultsága, a melynek tehát a Balkánon történetekre vigyázni kell egy erős, csukaszürke vagy nem csukaszürke, de mindenképen jól kiképzett, fegyelmezett, modern hadsereggel. Aerenthal ur mondhatta szellemes gunnyal a háborus hírekre, hogy: Wo ist denn Belgrad!, aminthogy Stössel is mondotta gunyosan egykor: Mi az a Tokió!, de kollégájának, Schönaichnak nem jó ilyen cinikusan nézni az eseményeket különösen akkor, mikor szemmel láthatólag Londonból izgatják ellenünk a Balkánt. Hiszen épen az a baj, hogy nagyon is közel van hozzánk Belgrad, közel van hozzánk Szófia, sőt közel van még Konstantinápoly is, ahol — tanulság rá a közelmúlt — sohase lehet tudni, hogy mi történik a következő percben.

Minden következő percben, vagy ha ez kevés, minden következő hónapban, igenis kiüthet a háboru. És ha kiüt, akkor... Nos, akkor Schönaich a csukaszürke keztyűkkel és a barna kamáslikkal okvetlenül le fogja verni a törököt, a szerbet, sőt — mit gondolkodnak kérem?! — az angolt is, legyen bár azoknak modern, képzett hadseregük, léghajójuk, tengerészetük, tengeralatti torpedójuk és minden olyan harci eszközük, ami nekünk nincs, de amit nálunk mind-mind pótol a csukaszürke uniformis!

A néppárt és a választási reform. Budapestről írják: A néppárt csütörtökön érkeztetett tart, melyen a választójogi javaslattal szemben való álláspontjával foglalkozik. Az értekezlet iránt politikai körökbe, ahol nagyon gyanús a néppárt megatartása nagy az érdeklődés, bár kizártnak tartják, hogy ezáltal bármilyen irányban döntésre jut a párt. Sokkal valószínűbb, hogy be fogja vágni a fejleményeket s akkor és olyan módon cselekszik, hogy a legteljesebb hatása legyen a fölépésének.

Nincs megegyezés!

Törökország kívánalmi.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24

Anglia áskálódásának csakugyan sikerült megakadályozni azt, hogy Törökország egyfelől Bulgáriával, másfelől Ausztria Magyarországgal egyezsége jusson. Törökország a monarkiától többek között azt is követeli, hogy az vállalja el a török államadosságoknak Bosznia-Hercegovinára eső részét.

Törökországból napról-napra megerősítik a mozgósítások hírét. A porta kezd fenyegető magatartást tanusítani.

Mai távirataink a következők:

A belgár-török konfliktus.

Szófia-ból jelentik: A bolgár különalegatusok holnap térnek vissza Konstantinápolyból. Nyilván *anélkül, hogy alapot találtak volna a Törökországgal való megegyezésre.* Mertekadó körökben emiatt nyomott a hangulat. A felhívatalos lapok ennek dacára optimistikusan bíznak abban, hogy az összes viaskérdésekben később leletséges lesz a megoldás. A felhívatalos lapok egyuttal változtatásnak mondják a helyzetet és kijelentik, hogy a kormány addigi álláspontját nem fogja feladni és nem fog beleegyezni kompenzációk fizetésébe. Az ellenzéki sajtó élénken kommentálja azt a körülményt, hogy *Ferdinánd király* a francia kormánynak és *Kallières* sinöknek pozitív ígéretekkel tett kompenzációk tekintetében, míg a bolgár kormány ezzel ellentétes álláspontot foglal el. Diplomáciai körök az új helyzetet kevésbé optimistikusan ítélnek meg. *anélkül* azonban, hogy hinnének a háboru új lehetőségében. Nyilvánosságra jutottak P. Prikov külügyminiszter újabb határozott kijelentései is, amelyek szerint háborus veszélyek nem fenyegetnek.

Ausztria-Magyarország és a porta.

Londonból táviratozzák: A *Daily Graphic* azt ajánlja Törökországnak, hogy kösse meg Ausztria Magyarországgal az egyezségeket Törökországnak, mondja az idézett lap, Bosznia annál inkább nem volt anyagi kára és ha Ausztria Magyarországgal lehetősé tudja tenni rája néve,

hogy az annexióba, még ha nem is volna abból haszna, belenyugodjék, akkor Törökország helyesen teszi, ha beleegyez. Egy olyan konferencia, melyet Ausztria-Magyarországgal való előzetes megegyezés nélkül tartanának meg, Törökországnak egészen határozottan kevesebbet adna, mint amennyit Törökország a megegyezéssel elérhetne, de a megegyezés ezenfelül még assai az előnyei is járna, hogy a bolgár kérdést sokkal nagyobb felelősséggel rendezhetnék, mint a miyenekre Ferdinánd királynak a kormánya hajandónak látszik és végtelene ennek az egészségtelen helyzetnek is, mely a kelet békéjére alighanem komoly veszélyeket rejt magában.

Szerbia követelése.

Berlin-ből jelentik: A *Voss. Ztg.* jelentéi Belgrádból: Milovanovics külügyminisztertől, aki európai köruton van, nevezetes távirat érkezett. Ebben a táviratban a miniszter jelentéi, hogy a berlini francia nagykövetségen kijelentették előtte, hogy Franciaország Szerbiának területe megnagyobbítására vonatkozó kívánságait teljesen jogulatlanoknak tartja és így azokat nem fogja támogatni.

Adakozások a háboru céljaira.

Konstantinápoly-ból táviratozzák: Uszkübi jómódu mohamedának a redif-csapatok behívása esetére arra kötelezték magukat, hogy vissza nem fizetendő összeget bocsátanak a kormány rendelkezésére. Hasonló hazafias tényekről, aminek a görög háboru idejében is előfordultak, más vidékekről is érkezik jelentés.

A török követelések.

Konstantinápolyból jelentik: Egy itteni újság közlése szerint a porta kijelentéi, hogy a novibazári szandzsák kiűrtését nem tekintheti ellenértéknek az annexióért. Törökország határozottan követeli, hogy Ausztria és Magyarország a török államadosságoknak Boszniára vonatkozó részét vállalja magára.

Berlinből táviratozzák: Anglia közbelépése különösen az osztrák-magyar monarchia ellen irányult. Törökország most már az egész berlini szerződés revideálását követeli és nem elégszik meg az eddig megvitatott pontok felvételével.

get neki. Ő feláll s eléje akar menni, de olyankor mindég egy nagy fekete kereszt emelkedik fel a hajó közepéről. Ujra és újra az a kép... Végre megvirradt, de a leány egész nap a különös álom hatása alatt állott.

A rendes leckeórákat még nem kezdték meg, be akarták várni szeptember elsejét. A kis lányok vigan hancuztak ugráltak tovább, a ház zajos volt és népes, mint valami vendégfogadó. Az asszony fáradhatatlan volt a mulatságok rendezésében.

Miss Erna később gyakrabban gondolt a négy leányra, a kik csöndben, a himzésükre hajolva dolgoztak otthon. Kezdték beleunni a léha életbe. Már szeptember közepén jártak, de az órákat még most sem kezdhették meg. Ez így nem mehet tovább fölment a könyvtárszobába, jegyzeteket csinálni. A leányok csak hadd ugráljanak, majd holnap komolyan fog velük beszélni.

Egy darabig dolgozott, aztán kinyitotta az ablakokat. A könyvtárszoba emeleti részen fekvő, ablakai kis négyszögletes udvarra nyitottak. A leány még nem is volt ezen a részen az épületnek és kíváncsian nézett le. Az udvar parkirozva volt szinten, s jó felét óriási táblákkal üvegezett veranda foglalta el. A pázsit szélén kis tolokocsi állott, benne egy öt-hat évesnek látszó kis fiu üldögélt. Okos, értelmes arca ép a leány felé volt fordítva. Egy öreg asszony

a violák között babrált, a mikkel sűrűn be voltak ültetve az ágyak szélei, az felett időnként a kis fiúnak. Alig néhány perc múlva kinyitott a veranda ajtó. A leány beljebb húzódott, de feszült kíváncsisággal figyelt. Vágh, a kis lányok edes-ajja jött siety, egyenesen a tolokocsihoz. A fru kitérte vézna karcskáját, úgy ölelte meg a férfit. Az meg leült melléje a föbe, úgy játszottak, kacagtak együtt.

— Csodálatos, — tündött Miss Erna. Izgatottan szedte össze a jegyzeteit, de egy lap kiesuszott a kezéből s mint valami nagy fehér lepke, táncolva szállott le a kis udvarra.

A leány sietve húzódott el az ablaktól, de kisvártatva kopogtak az ajtó. Vágh lépett be, kezében a papírszelettel.

A leányon különös érzés vett erőt. Egyszerre mintha az álmodott hajón érezte volna magát, napfényes ragyogásban, a rózsaliget közepén. De hirtelen összeszedte magát s a férfi elé lépett:

— Ön köszönöm. — mondta s keze remeggett, míg átvette.

— Régen óhajtottam önnel beszélni kisasszony, — kezdte a férfi. A fiamról, — igen... Egy kis nyomorék fiam van, — s a hangja itt fájdalmasan csengett, — az első feleségemtől... A mily gyönge testileg, oly értelmes s nagyon is fejlett a korához képest. Sokat foglalkozom vele, de hogy miért nem mutogatom a világ-

nak, annak igen sok oka van. Nem férfias dolog a panaszkodás, de meg az a tolytonos daridó odaát, a gyerek idegeinek se tenne jót. Arra kérném tehát kedves miss, hogy naponként egy órát foglalkozzék a fiammal. Neki szüksége van egy intelligens lélekre, melyből az ő kis fogékony lelke táplálkozzék. A feleségemtől nem kívánhatom, elvégre ő nem az a természet és a kis leányok sem. Sajnos, az életben vannak eshetőségek és bonyodalmak, a mik látszólag ártatlan dolgok, de mélyebben vizsgálva — tragédiák. Egyszóval, amit a férfibecsület megtartat velünk, sokszor egy hosszú élet kálváriájára váltottuk meg a menetjegyet...

Talán meg is ítél, hogy ilyen őszinte vagyok, de a kegyed arca miss, fölbátorít reá. A feleségem egy francia színháznak volt ünnepelt művésznője...

A leálynak halavány pirosság öntötte el a nyakát, mialatt a férfi beszélt. Kicsé remeggett az ajka, de tiszta kék szeméi bizonyosságot tettek róla, hogy a lelkéből jött az ígérete:

— Számíthat reám uram...

II.

És miss Erna dobogó szívvel leste a percekét, amikor lemehetett a kis elátkozott királyfihoz. Hiszen, ha az arcába nézett, mintha az edes ajja arcát látta volna és a lelke, az is olyan volt, tiszta, nemes, őszinte... Még csak

Mozgósítás Törökországban.

Berlinből jelentik: Törökországban a mozgósítás egyre tart. A török hadügy-miniszter Szmyrnába katonaságot rendelt, ami nagy feltűnést kelt.

Darányi a felekezeti békéről.**Érdekes kijelentés a „Ne temere” ügyéről.**

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24

A dunamelléki református egyházkerület ma kezdődött közgyűlésén érdekes beszédet mondott Darányi Igácz földmívelésügyi miniszter, az egyházkerület világi főgondnoka. Beszédében, melyben igen liberális hangon szólott a felekezetek egymásközti viszonyáról, kijelentette, hogy a római katolikus püspöki kar már önszántából tett lépéseket a pápai kuriánál a „Ne temere” ügy sima elintézése érdekében.

Darányi beszédéről fővárosi tudósítónk ezeket jelenti:

A dunamelléki református egyházkerület ma kezdte meg Budapesten közgyűlését, amelyen Darányi Ignác, az egyházkerület világi főgondnoka, hosszabb beszédet mondott a felekezetek békéjéről és a felekezeti gyűlölség védelméről.

A felekezeti viszonyokban — mondotta Darányi — legyünk éberek, mint a hü pásztorok. Ha valahonnan sérelem ér bennünket, azt illetékes forum előtt határozottsággal, de éppoly tárgyilagossággal is lapkodjunk orvosolni, szükség nélkül azonban ne általánosítsunk. Nem küzdelemre, nem háborúra, hanem szoros szövetségre volna szükség a különböző felekezetek között, hogy a vallásellenes áramlattal szemben megállni tudjanak.

Darányi ezután foglalkozott a „Ne temere” kezdetű ismert pápai dekrétummal. Ennek a kérdésnek megoldása — mondotta — helyes úton van. Ugy tudom, a római katolikus püspöki kar öszessége önszántából megtette illetékes helyen a

lépéseket az ügy megnyugtató elintézése érdekében. A kormány ezt örömmel vette és a püspöki kar törekvéseiben támogatni kötelességének tartja. Az ügy ilyen állásában mindent kerüldőnek tartok, ami az ügy békés megoldását nehezíthetné.

Darányi beszédét a gyűlés zajos helyesléssel fogadta.

A pécskai vasuti szerencsétlenség negyedik halottja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

A pécskai vasuti szerencsétlenségnek újabb halottja van. Ma Magyarpécskán meghalt egy lókereskedő, aki a pécskai katasztrófa idején sérült meg.

A szerencsétlen embert Juhász Jánosnak hívják, 50 esztendő, nős, jómódu lókereskedő. Juhász szintén abban a kocsi-ban állott, ahol az a két lókereskedő volt, akiket a romok agyonnyomtak. Juhász szintén a kocsii perronján állott, hogy Pécskán minél hamarabb leszállhasson. Ez a sietség okozta a szegény ember vesztét. Ugyanis a kocsii első része az összeütközés következtében összenyomta a mellét, a tüdejét és a koponyáját. Eszméletlen állapotban szállították haza.

Ettől fogva folytonosan betegeskedett. Sokat szenvedett, mert a belső szervezete teljesen összeroncsolódott. Ma délelőtt aztán nagy kínok között kiszenvedett. Haláláról értesítették az aradi kir. ügyészséget, amely elrendelte a holttest fölbontását. Ez ma délután Moldovány pécskai járásbíró és a törvényszéki orvosok jelenlétében megis történt. Megállapították, hogy Juhásznak az agyveleje vérrel volt átitatva, a tüdije is szétroncsolódott, a mája pedig megrepedt. Ez okozta tulajdonképpen a halált is. Temetése holnap megy végbe Pécskán, ahol nagy részvéttel tárgyalják a halálesetet.

Itt említjük meg, hogy az aradi kórházba szállított egyének, akik szintén a pécskai szerencsétlenség alkalmával sebesültek meg, már tul vannak minden veszélyen és állapotuk nem ad okot aggodalomra.

egy hónapja foglalkozott a fiuval, de az a lelki üdülés már meglátszott a gyermekben. Az orvos nem tudott hová lenni bámulatában. Miss Erna, maga csodákat művel, mondotta neki a tudós professzor minden bizelgés nélkül.

Vágh meleg pillantással nézett végig a magas szőke leányon, aki olyan volt, mint a nap-sugár. Nem a perzselő hő, amely rombol és éget, hanem a jótékony verőfény, amely kiszalja a lélek mélységéből mindazt, ami szép. Oh, sokszor meg akarta ezt mondani Vágh a leánynak, minden mellékgondolat nélkül, de sohase volt hozzá bátorsága.

Az orvos a kis fiúnak valami külföldi meleg fürdőt ajánlott, a mi a gyermeket — a mostani javulás után — tökéletesen talpra állítja.

— Magát a jó Isten küldte ide, miss Erna, — mondta a férfi. És megteszi, hogy elmegy veled, igazán megteszi?

— Természetesen — mondta amaz — és vigyázni fogok rá, jobban, mint az életemre... Megbízhatik bennem, — mondta megint azzal a szelid tekintettel.

... Önagysága, aki legujabban a szinpadralépés eshetőségeivel kezdett foglalkozni, nagyon örült, hogy így könnyű szerrel megszabadul az angol misztől. Olyan merev, mint egy karosszék és olyan szertartásos, mint egy szecessziósan rajzolt liliomszál, — mondta.

Francia kisasszonyt hozatok a lánykákhoz, jobban összeillik a temperamentumok.

III.

Ott a hullámos nagy ocean partján, izzó tüzes éghajlat alatt forni kezdett miss Erna eltiukolt, ábrándos szenvedélye. A lelke kinyitott, mint a csodás délszaki virágok és szerelmet szomjazott. Ah, azok az álmatlan éjszakák, amelyek után lázas ajakkal ébredt! Mintha tüzes démonok incselkedtek volna vele, kinezva elérhetetlenek után való vágyakozással. Ahogy épült a kis beteg, úgy sorvadt ő. Alakja megfogyott, arca beesett, szeme alá sötét karikák rajzolódtak. Szürke volt és szintelen a szegény miss. Hiába járták a hegyeket, amiken a kis elátkozott királyfiu úgy ugrált s futkosott, mint a zerge. Fáradtan, ábrándosan ballagott utána a leány.

— Holnap jön édesapa! ujjongott a fiu.

Miss Erna úgy érezte, mintha a torkát fojtogatnák. Mar hetek óta nem aludt. Felöltözve, nyitott szemmel leste a hoteljük erkélyéről a búbajos csillagos éjszakákat, forró homlokát odaszoritva a ciradás hideg vashoz, mert azt hitte, szét pattan minden idege. Örültség, — korholta önmagát. Örültség! — mit mondanának odahaza, ha tudnák. Mit mondana a négy leány, akinek gondolata fehérebb a nagy dóm karsu angyalai fehér köntösénél...

Szerelem, epedés, csók, ázas álmatlanság, — oh erről mitsem tudnak ők, a boldogok.

A Lloyd-társulat helyiségváltatása.**A holnapi rendkívüli közgyűlés.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24

Megirtuk már, hogy rendkívüli közgyűlésre hivta össze az Aradi Lloyd-társulatot Bing Vilmos társulati elnök. A rendkívüli közgyűlést holnap tartják meg és napirendjén egyedül a társulat helyiségének kérdése szerepel.

Többször megirtuk már a helyiségváltatás előzményeit. A Városi kávéház bérlője felmondotta a társulattal 1909. októberéig fennálló szerződését azért, mert a helyiség ujjáalakítása körül nézeteltérések támadtak a társulat és a bérlő között. A mostani helyiség alkalmatlannak, szűknek bizonyult és a harminc esztendei fennállás alatt megerősödött társulat kénytelen lakásosabb, kényelmesebb helyiség után nézni.

A társulat választmánya e hó közepén választmányi ülést tartott ez ügyben. Elhatározta ekkor a választmány, hogy a holnap, vasárnap összeülő rendkívüli közgyűlés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy fogadja el a társulat a felmondást és bizza a kérdés megoldását a választmányra, mely a beérkezett és ezután beérkezendő ajánlatok figyelembe vételével javaslatot fog terjeszteni az 1909. évi közgyűlés elé.

Alkalmunk volt megtudni a társulat többségének véleményét e kérdéstről. A közgyűlés minden valószínűség szerint elfogadja a választmány javaslatát és megbizza a választmányt, válassza ki a beérkezett ajánlatok közül a legmegfelelőbbet. A hangulat a helyiségváltatás mellett szól és ellene van annak, hogy a Lloyd a Városi kávéháznak ujabban tett ajánlatát fogadja el és bizonyos átalakítások kikötése mellett megmaradjon eddigi helyisége mellett. A Városi kávéház bérlője ugyanis új ajánlatot tett a Lloydnak, melyben új szerződés kötése esetére nagymérvű átalakításokat helyez kilátásba. Tudvalevő azonban, hogy a mostani helyiség és annak környezete olyan alkalmatlan, kényelmetlen egy modern klub számára, hogy aligha lehetséges annak megfelelő átalakítása. Érthető tehát, hogy a hangulat egy új, modern, megfelelő új helyiség kibérelése mellett van.

Bár tört volna össze a hajó a táncoló hullámhegyeken...

A férfi eljött, találkozott és nem omlott össze a mindenség. Az apa el volt ragadtatva, hogy a fiu immár tökéletesen vissza lett adva az életnek, a társadalomnak. Ezer hála és köszönet magának, édes kisasszony, — mondta napjában százszor is, de a ragyogó tekintet a fiúnak szólt.

Beköszálták hárman a vidéket. Az izzó gránitsziklakat, amelyeket a tenger zugó habja mosott mind mélyebbre és mélyebbre. Csapongó kedve volt a fiúnak, ő volt elől mindenütt. Egy kiálló gránit-tömbre lépett épen, alattuk a szakadék.

— Vigyázzon! — kiáltotta miss Erna s mint a villám, oly gyorsan ragadta meg a fiu karját. Ropogva vált le az alámosott tömb, a fiu hátraesett, az apja fogta fel, de miss Erna elveszítette az egyensúlyt és zuhant le a mélységbe...

Amikor felhozták, még volt benne élet. A férfi letérdelt mellé a föbe. — Miss Erna, édes miss Erna, meggyógyul, meg kell gyógyulnia...

Fáradtan mosolygott a leány, csak tiszta kék szemei beszéltek.

A férfi megértette. Lehajolt s megcsókolta. És miss Erna boldogan ment el az örökkévalóságba.

Mária misézik.

Meggzőkött nevelőnő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Egy szép nevelőkisasszony különös eltűnéséről, helyesebben szökéséről beszélnek most Nagyváradon.

Messze idegenből ment a múlt vasárnap Nagyváradra *Berbancz* Mária, egy bajorországi születésű nevelőnő. Csinos, fiatal, sikkes benne volt, amelyet ezrével szállit a külföld Magyarországra.

A hölgyecske 4 napi nagyváradai promenád után eltűnt a városból. Tegnapelőtt reggel azt mondta a ház urának, hogy *misét akar hallgatni*, talán gyónni is akar, szóval, hogy lelki megkönnyebbülésre van szüksége: ereszszék hát el a templomba. Istenkém, istenkém melyik uri házban tagadnák meg az ilyen ajtatós kérelmet. A barna Mária is elment tehát kora reggel a misére. Táskát — vékony kis muskát — vitt magával szemlélve, áhítatos köszönés után sietett az oltárhoz. Ugy kell lenni a dolognak, hogy *Berbancz* Mária sok bűn terhelt a lelkét, mert mindezekig nem tért vissza a miséről. Hiába várták otthon, hiába lesték az aszfalt királyai, a benne nem jelentkezett. Ment-e egyáltalában a templomba s ha ment, mi történt ott vele, nem tudták egészen máig. Ma azután kiderült, hogy a leány Szegedre ment misézni.

A nagyváradai rendőrség az első peretől kezdve sejtette, hogy *Berbancz* Mária aligha misemondás miatt távozott el a helyéről. Erről a kutatás első adatai már bizonyítékot is nyújtottak. Egyik vasuti rendőr a személyleírás után rögtön kijelentette, hogy ő csütörtökön reggel látta, a mikor a barna, feketeszemű nevelőnő felült a szegedi vonatra, amely reggel hat órakor indul utnak. Ezen az alapon a rendőrség táviratozott Szegedre, hogy ha a leány ott van, kutassák ki és adjanak róla hírt. A válasz megjött délután. *Berbancz* Mária egy szegedi felső kereskedelmi iskolai tanár társaságában tényleg ott tartózkodik. A professzor régóta ismeretséget tartott fenn a bajor nevelőnővel, a kivel már évekkal ezelőtt találkozott Erdélyben. Most tudta meg, hogy a leány Nagyváradra szegődött el. Ennek is véletlenül jött a nyomára. Történetesen Nagyváradon tartózkodott s így találkozott a leánnyal. Megbeszéltek, hogy együtt utaznak el Szegedre. A megbeszélte szerint a kisasszony azzal a kifogással, hogy misére megy, odahagyta a helyét és *bardtával* elzónagott Szegedre.

A nagyváradai rendőrség most újabb táviratban arra kérte a szegedi rendőrséget, hogy a leányt, miután szabálytalanul hagyta oda helyét, tartóztassák le. Egyben tudassák a szegedi professzor-kilétét.

Este féltizenegykor jött meg erre a megkeresésre a távirati válasz *Gerő* Ármán főkapitánytól. Tudatták Szegedről, hogy a leányszököttes professzort *Szilágyi* Sándornak hívják. A leányt nem tartóztatták le, mert a professzor garanciát vállalt érte. Egyébként *Berbancz* Mária tegnap este táviratban értesítette nagyváradai gazdáját, hogy eltávozott tőle (mintha ezt eddig nem tudták volna!) s felmondja a helyét. Ezzel a távirattal valószínűleg azt akarja elérni, hogy a szolgálatadó tekintsen el a távozás törvénytelen körülményeitől s vegye le róla a nagyváradai rendőrség pártfogó kezét.

A rendőrség az éjszaka további intézkedést a meggzőkött nevelőnő dolgában nem tett. Igaza van: hadd boldoguljon a bajor benne. Lehet, hogy *Szilágyi* Sándor, a szegedi felső kereskedelmi iskola tanára most tényleg egy örök-

örvényű meséhez juttatja régi barátját s a földi igazságszolgáltatásnak igazán nem lehet hivatása az, hogy a szökésnek ilyen épületes befejezése elé gátat vessen.

Az elhagyott leány merénylete

Gács Julia elmebajos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Egy szerelmében csalódott leány augusztus harmadikán a Tököl-téren revolverrel támadt vőlegényére, akit megakart ölni hűtlenségeért. A merénylet nem sikerült, de a leány ellen szándékos emberölés kísérlete miatt bünvádi eljárást indítottak. Most az orvosszakértők megállapították, hogy a leány elmebeteg. Az orvosi vélemény alapján az ügyészség meg fogja szüntetni az eljárást.

A merénylet elősményei másfél évre nyulnak vissza. Akkor ismerkedett meg *Szeltman* Alajos aradi közműves mester *Gács* Julia családleánnyal s csakhamar benő szerelmi viszony fejlődött közöttük. A múlt év novemberében megtartották az eljegyzést is.

Néhány héttel ezután a közműves nagy szerelme alaposan lelohadt és a leány megindta, hogy vőlegénye más lányoknak is udvarol, sőt egy *Kontrás* Flóra nevű leányt a moziba is elvitt. Ezért annyira felháborodott, hogy nyomban elment az *Uszina*-színházba s ott akart lezámolni vőlegényével a nyilvánosság előtt. A moziban mégis megpendelte a dolgot, mert nem akart botrányt csinálni. Hazament, de elhatározta, hogy a közművest felelősségre vonja.

Augusztus harmadikán délelőtt a piaci bevásárlás alkalmával *Gács* Julia felleste *Szeltman* a Tököl-téren levő közműves bódéjában és sirva télt neki szemrehányásokat hűtlenségeért. A közműves nyíltan kijelentette, hogy fel fogja bontani az eljegyzést, mert szíve nem egyeznek bele a házasságba.

Ez végkép lezuhalt a leányt. Egy szibárusnál hatlővelű revolvert vásárolt és délután öt óra tájban újból megjelent *Szeltmann*-nál, aki durván elutasította. *Gács* Julia ekkor előrántotta a revolvert:

— Ha nem akarsz az enyém lenni, akkor halj meg, kilőttem és elsütöttem a revolvert. A golyó a közműves füle mellett sivitott el. *Szeltman* megragadta a leány kezét és kicsavarta belőle a revolvert. A lövés zajára a piacra lövők jöttek, ekkorült egy rendőr is, aki a merénylet letartóztatja s bekísérte a rendőrségre. Innen kihallgatása után az ügyészség fogházba szállították s megindult ellene az eljárás szándékos emberölés kísérlete miatt.

Gács Julianna a fogházban védőjeül *Kreiszner* Zoltán dr. ügyvédet nevezte meg, aki kérte a merénylet elmebeteg állapotának megvizsgálását.

Ma terjesztették be véleményüket a törvényszéki orvosszakértők a vizsgálóbíróhoz. Az orvosok egyhangulag megállapították, hogy *Gács* Julianna agyfejlődése hiányos, kóros elmebetegségben szenved, degenerált, abnormis és nem bír akaratának szabad elhatározási képességével a merénylet idejében sem. A leány köz és önveszélyes elmebeteg, de mivel van remény a gyógyulására, az orvosszakértők azt ajánlják, hogy a leányt elmebetegintézetbe kell szállítani.

Ez alapon az ügyészség nem vállalja *Gács* Julia ellen a vád képviselését és fel fogja szüntetni *Szeltman* Alajost a vád átvételére. Ha a közműves ezt nem vállalja, az elmebajos leány ellen megszüntetik az eljárást.

Színészvándorlás.

— Fővárosi level. —

A világvárosok rátartisága, minden vidékit lenéző önteltsége talán az egy Párison kívül sehol nem jelentkezik oly kihívóan, mint Budapesten. Fiatal, szép és elbizakodott ez a nagyváros, akárcsak a kényeztetett bakfis, vagy a körülrajongott szép asszony. A szellemi termőföldje mégis sovány. Itt korán érnek a talentumok és időnek előtte elsorvadnak az emésztő, lázas küzdelemben. Évtizedek óta szembetűnő tehát, hogy — amiként a vidék termel tojást, tejet, kenyeret a főváros számára — a szellemi emberszükségletet is a vidék produkálja. A művészetekben, a színészetben és az irodalomban különösen uralkodik ez a vidéki import, a melyet bátran nevezhetünk magyar importnak. Természetellenes konoksággal és erőszakossággal szívja el a főváros a vidék életerőt és bizony hasztalan vezércikkeznek a decentralizáció apostolai, — Pest, Pest, Pest, ez a Mekkája, eszménye minden ambiciónak.

Leginkább meglepő a színészek bevándorlása. Néhány év alatt a fővárosi színházak ensembléja csaknem egészen kicserélődött és minden friss erőt a vidékről soroztak. Ha a vidéki ember Pestre jön színházat látni, jól ismert alakokat talál a színpadon, ami ismét csak a pesti színházaknak használ és a vidékieket rongálja. Talán félszáz azoknak a színésznőknek és színészeknek a száma, akik az utóbbi évek alatt a vidékről feltódultak. Egyik-másik már meg is esinálta a karrierjét, már a zenithen áll, mert hiszen tehetségének pompáját hozta fel a vidékről s az itt a ragyogó keretben még ragyogóbban érvényesült.

Kezdjük a *Nemzeti Színházzal*, a művésztradíciók hajlékán, ahová még mindig a legnehezebb bejutni. Itt tört össze a legtöbb álom a merev sziklákon, amik különösen *Somló* Sándor regiméje idején számtalan vidéki színésznek okoztak iszonyu csalódást. Egész sereg ígért kallódott el, de néhányan mégis bejutottak. Ezek között van *Odry* Árpád, akit *Arad* szállított, *Bartos* Gyula, a szegedi fiú, aki később *Temesvárott* és *Kolozsvárott* játszott évekig, *Pethes* Imre, aki majdnem minden nagyobb vidéki stáción időzött egy pár évig s most az első között áll. A másik állami intézetben, az *Opera házában*, a hova talán még tükésebb az út, ott látjuk az *Aradról* elszakadt *Déri* Jenőt, *Környei* Bélát, aki vidéki sikereinek legjavát *Szegeden* és *Temesvárott* aratta és egy egész sereg nagyreményű kardalost, akiket most képeznek ki az önálló művészi életre.

A *Vigszínház* csak úgy hemzseg a vidékről felhozott művészekből. Hegedűst, Fenyvesit, Góthet és a többit, akik a színház megalapításakor hagyták ott a vidéki vándorszínészkedést, nem is említjük. Csak azokat soroljuk föl hirtelenében, akik nemrég rekrutálódtak a Vigszínház művészcapatába. Ezekhez tartozik *Kiss* Irén, akit a vidéknek minden nagyobb színpadán ünnepeltek, *Tihanyi*, aki *Nagyváradon* ment át a színpadi tűzkeresztségen, *Sarkadi* Aladár, akit *Aradon* játszott évekig, *Rajnay* Gábor volt *Kolozsvárott* színész, aradi fiú, *Stefanidesz* Károly, a Szegeden és Kolozsvárt különösen ismert zenész, most a Vigszínház karmestere, *Bródy* István, az Aradon is megfordult fiatal rendező és mások.

A *Magyar Színház* most nyerte meg *László* Gyulát, aki Szeged, Arad és Kolozsvár dédelgetett színésze volt s itt is fényes karrier elé néz. *Beöthy* László zászlajára esküdött föl *Mészáros* Géza és *Csontos* Gyula és a színliskolából egyenesen erre a színpadra lépett a sze-

gedi Z. Molnár László, aki a burlesk komikumban ma a legkülönbet produkálja. *Rédei* Lajosnak, akit vasvillával kellett elkergetni Krecsányitól, most a Magyar Színház tapsol. Az ikerszínháznak, a *Királyszínháznak* tagjai sorába *Papp Mihályt*, *Csiszér Arthurt*, *Körmendi Jánost* szállította a vidék, mindhárman erősségei az együttesnek. Itt rendeződik *Stoll Károly* és itt titkárkodik *Lázár Ödön*, a direktor két jobbkeze, vidéki színházaknak sokat emlegetett emlékei. A három karmester: *Vincze Zsigmond*, *Békassy Ferenc* és *Marthon Géza* ugyancsak vidéki babérokkal megrakottan kerültek az egyetlen pesti operettszínházba.

Még néhány szót a kabarékról. A nagyváradi Nagy Endre zseniálítása teremtette meg minálunk ezt az új színpadi műfajt, amelyben kivül a legkiválóbbak ugyancsak vidéki színészek voltak. *Madgyasczy Vilma*, a kabaré királynője, *Nyaray Antal*, *Frenczy Károly*, ez a két pompás jellemszínész és komikus nem is oly régen ünnepezték star-ok voltak Aradon, Kolozsvárt, Nagyváradon, Temesvárott vagy Szegeden. És majdnem minden második kabarészínész a vidék nagyszerű humusából plántálódott át a pesti színpadra. A vándorlás pedig egyre tart, nem kis bosszúságára a vidéki direktoroknak, de hát ez már így van, — Pest a vágyak utolsó állomása, a végső cél, amely előtt oly sokan buknak el összetört reményekkel.

Elítelt román esperes.

Megrágalmazott aradmegyei jegyző.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Hétkét óta ellenséges viszonyban voltak egymással *Stefanescu János* mondolaki görög keleti román esperes és *Milován Valér* községi jegyző. Az ellenségeskedés óta az esperes a község lakosai között gyűlöletet igyekezett kelteni a jegyző iránt.

Az előjárósági tagoknak azt ajánlotta, hogy mondjanak le tisztségükről, mert a községbizásán nagyon rendetlenül légnak a hivatalos dolgok, a jegyző soha sincsen az irodában, nyútra jár vadászni, az adókat pedig szabálytalanul veti ki és szedi be.

A községbeliek nem sokat hederítettek az esperes beszédére, aki a jegyzőjükre, noha ez neki rokona, uton utófélon szórta a rágalmaikat. Mikor *Stefanescu* látta, hogy a lakosságnál így eszt nem ér, *Dálnoky Nagy Lajos dr.* vármegyei alispánhoz panaszos beadványt intézett, amelyben újból felsorolta a jegyző ellen koholt vádjait s azt is megemlítette, hogy a jegyző a községi adók behajtása körül szabálytalanságokat követ el, amennyiben ugyanast az adóösszeget többektől kétszer is követelte.

Az alispán a beadványban foglalt vádakra elrendelte *Milován* ellen a vizsgálatot, amelynek során kiderült, hogy az esperes összes állításai valótlanok, a jegyző irodáját teljesen rendben veseti. Ekkor a jegyző hatóság előtt rágalmazás miatt feljelentette *Stefanescut* az aradi ügyészségnél, amely az esperes ellen megindította az eljárást.

Időközben az esperes kibékült rokonával, aki most már vissza akarta vonni a feljelentést. A hatóság előtt rágalmazás azonban hivatalból üldözendő bűncselekmény s így az ügy ma fő tárgyalásra került.

Az esperes azzal védekezett, hogy ő jó hiszeműen járt el s nem akarta a jegyzőt megrágalmazni, csupán azt beszélt róla, hogy hivatali teendőit elhanyagolja. A kihallgatott tanúk azonban azt vallották, hogy *Stefanescu*

egyéb állításokat is kockáztatott meg rokonáról, akit az adók kezelése körül visszaélésekkel is vádolt. Ez alapján a bíróság *Stefanescut* bűnösnek mondta ki a hatóság előtt rágalmazás vátségében és kétszáz korona pénzbírtetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette.

Pogonyi Nándor ügyész (súlyosbítáért fellebbezett a egyúttal felfolyamodást jelentett be az ítélet végrehajtásának felfüggesztése miatt, mert az esperes bűncselekménye és rágalmazása miatt már két ízben büntetve volt.

Aradi alakok.

Miért távozott Arendt vezérőrnagy? A hadügyminiszter bizalmas rendelete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Az aradi helyőrség szimpatikus parancsnokának váratlan távozása városzerte feltűnést keltett. *Arendt* Lajos vezérőrnagy tiszteletreméltó alakját annyira megkedvelte az aradi társadalom, hogy szinte a meghatottság bizonyos nemével látja mindenki a daliás katona hirtelen történt nyugalomba vonulását. A tábornok, mint az *Aradi Közlöny* teljesen beavatott forrásból nyert értesítés alapján megírta, hetek óta készült a távozás idejére, de az utolsó pillanatig rejtve tartotta azt a tényt, hogy nyugdíjaztatása iránti kérvényét beadta.

Mint értesülünk megható volt az a bucsu, amelyet a környezetébe tartozó tisztársaitól vett s akiket legelőször avatott abba az elnatarozásába, hogy napi parancs formájában tudatja a parancsnoksága alá tartozó csapatokkal távozását.

A hirtelen történt távozás okát kutatta ma városzerte mindenki. Az ilyen magas rangú parancsnokok már ekszponált állásuknál fogva is magukra vonják a közfigyelmet s érdeklődést s a közönség különben is hajlandó egy-egy magasabb katonai karrier hirtelen megszakadását bizonyos titokzatos okok működésének tekinteni. Mint már mai lapunkban a pusztá igazságnak megfelelően megírtuk, tisztán adminisztratív tekintetek indították a tábornokot arra, hogy nyugdíjaztatását kérje.

Ma alkalmunk volt előkelő katonai körökkel folytatott beszélgetés közben meggyőződést szerezni *Arendt* távozásának körülményeiről, melyekből a teljesen beavatottak szerint, minden személyes momentum hiányzik.

Mint említett forrásaink egyike mondja, *Arendt* már e hónap első felében megbízást adott egy helybeli lóalkusznak arra, hogy összes háts lovait adja el. Ez katonáéknál a nyugalomba vonulásra készülődésnek első jele. Ez az időpont összeesik egy másik nagy horderejű és a hadügyminiszteriumból kiindult intézkedéssel.

Bizonyos, mint ezt magas katonai személyiségek is megerősítik, hogy a hadügyminiszter abban a pillanatban mikor biztosra vehette, hogy a delegáció a katonatiszti fizetések rendezését megszavazzak, rendeletet küldött az összes parancsnokságokhoz, melyben tudatta velük, hogy a miniszterium nem reflektál többé a negyven éven túl szolgáló tisztek szolgálataira. A minisztert a hadseregben beállt rossz előléptetési viszonyok késztették a rendelet kiadására.

— Azok kik *Arendt*tel bensőbb szolgálati viszonyban állottak, — mondotta a magas állású katona, ki nekünk eme rendkívül érdekes magyarázatokkal szolgált — sajnálhatják ugyan, hogy a miniszterium vele nem tett kivételt, de ki tudná teljes igazsággal megállapítani, hogy ilyen kivételeknek hol lett volna a határa? Aki csak némiképp járta a hadsereg előléptetési szabályzatában könnyen kiszámíthatja, hogy egy tábornoknak a távozása nemcsak egy-egy helyet nyit meg az alantasok részére az előléptetésben, hanem néha tizen sőt tizenkettőt is, a szerint, hogy a közbe eső soron lévők közül hányan vannak előléptetésre alkalmasnak minősítve. Egy konkrét példa ezt világossá teszi.

Arendt nyugalomba vonulásával megüresedett vezérőrnagyi állásra például négy ezredes aspirálhatna. Ha ezek közül egy nem lenne megfelelően minősítve, ennek is nyugalomba kellene vonulnia s a vezérőrnagygyá kinevezendő ezredessel együtt már két ember helye üresedik meg az utánuk következő alezredek részére. Es ez így emelkedik fokozatosan egész a kapitányi rangig.

A miniszter tehát csak egy régóta félhivatalosan tett ígéretét váltotta be, mikor az összes negyven éven túl szolgáló s nem nélkülözhetetlen tiszteket készült nyugdíjazni és teszi ezt akkor, mikor a felemelt fizetést biztosította a nyugdíjba vonultaknak is.

— Igaz ugyan, — fejezte be fejtegetéseit az előkelő katona — hogy *Arendt* már fizikumánál fogva is méltó lett volna arra, hogy vele kivétel történjék. De az az egyéni szerencséje, hogy már ötvennyolc éves korában élvezheti teljes fizetését nyugdíj gyanánt. Azért, mert valaki nem ment tönkre negyven éves szolgálat közben, még kérdéses, hogy az államnak van-e joga ezért őt a törvényszabta időn túl is szolgálatban tartani. Utóvégre katonáéknál sem szabad ma már azt követelni, hogy „roggyásig”. Különben — szólott elkomorodva — nálunk katonáknál, a mi sajátságos viszonyainkban rejlik, hogy csak holttesteken át léphetnek elő a többiek.

Téli figurák.

1. „Váratlan vendég nekem a tél.”

Königsegg Fidél gróf az apja ellen.

Az aradi törvényszék ítélete. — A megtagadott évjáradék.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Königsegg Fidél gróf, a tauci hitbizományi uradalom tulajdonosa ellen fia, ifjabb Königsegg Fidél gróf ez. és kir. főhadnagy pert indított az aradi törvényszéken négyezer korona évjáradék iránt. Az aradi törvényszék ma hozott ítéletében arra kötelezte az öreg gróft, hogy az évjáradékot élete végéig fiának fizetni tartozik.

A pör előzményei, amelyeket a kereset részletesen előad, a következők:

Az ifju gróf, aki már tíz éve szolgál a közös hadseregben, négy esztendővel ezelőtt levélben közölte atyjával, hogy nőszülni szándékozik s az öreg gróftól kérte, hogy adja beleegyezését a házassághoz és az eddigi kétezernégyszáz korona évi segélyt emelje fel négyezer koronára. Az apa erre visszairt a fiatal grófnak, hogyha a hitbizományi birtok egy részét sikerül eladnia, felemeli az apanázst a kívánt összegre. A nőszülést illetőleg pedig azt a tanácsot adta fiának, hogy a házassággal várjon még néhány évig.

A fiatal gróf engedett atyja óhajának és várt egészen a múlt évig. Ekkor megtartotta az eljegyzést és irrt atyjának a birtokot időközben sikerült eladnia, hogy a négyezer korona évi segélyt közjegyzői okirattal biztosítsa számára. Az ifju Königsegg grófnak erre azért volt szüksége, hogy a hadügyminiszteriumban könnyebben kieszközölhesse a nőszülési engedélyt.

A grófi apa azonban megtagadta a segélyek felemelését, sőt ez év január elsején a rendes negyedévi részletet is megszüntette. A fiatal gróf előbb ügyvéd útján hívta fel atyját a fizetésre, majd, mikor a felszólítás eredménytelennek bizonyult, pert indított atyja ellen és a keresetbe csatolta azt a levelet, amelyet az öreg gróf három évvel ezelőtt intézett hozzá s amelyben a birtok eladása esetére 4 ezer korona apanázst helyezett kilátásba fiának.

A törvényszék e levél alapján helyt adott a keresetnek és ma úgy ítélte, hogy idősb Königsegg Fidél gróf köteles fiának az eddig lejárt háromezerháromszáz koronát és a jövő év január elsejétől kezdve élte fogytáig négyezer korona évjáradékot negyedévi előzetes részletekben megfizetni. Az öreg gróf jogi képviselője, Páris Lajos dr. ügyvéd az ítélet ellen a táblához felebbezéssel él.

A panama-lovagok.

Kallinger és Kunz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24.

A Kunz-féle vízmérőórák panamájáról a budapesti rendőrség hivatalosan még mindig nem nyilatkozik. Csak ellenőrizhetetlen hírek vannak forgalomban, amelyek mindenkit meggyanusítanak. A mai napon Sándor László rendőrkapitány elsőnek Kunz Ferencet hallgatta ki.

Kunz levelezéséből ugyanis kitérnek, hogy Brealauból kért és kapott pénzt jutások és ajándékok cöjára. A vizsgálat azt akarja kideríteni, hogy ezeket a pénzeket Kuna hová fordította. Kunz eddig azt állította, hogy minden eshetőségre kért ugyan pénzt, de nem kapott és így nem is adhatott senkinek *Rimandócsyn* kivül, aki azonban szabad idejében ezért már nőki munkákat végzett. Most a városházán azonban mindig úgy vélekednek, hogy Kunz kért is, kapott is pénzt azért, hogy megvesztegessen. De nem vesztegetett meg senkit, hanem az egész összeget megtartotta magának. Ez olyan súlyos gyanúsítás, amely meg fogja bízni nyára oldani Kunz nyelvét, úgy, hogy kihallgatása végéig talán ki fog derülni a nagy titok minden részletével együtt és a rendőrség a vizsgálatot hamarosan befejezheti.

Kunz kihallgatása reggel 9 órakor kezdődött és tartott a délutáni órákig. Valószínűleg tasaképen kihallgatják Bódy Tivadart tanácsnokot és hétfőn ki fogják hallgatni Vörös Károly tanácsnokot, aki tanulmányuton tartózkodik külföldön, honnan sürgősen visszarendeltek.

Kallinger kihallgatása nem volt olyan lefolyásu, mint a lapok megírták. Kallinger mindent tagadott, nem ingadozott, a leghatározottabban kijelentette, hogy a vesztegetés elről semmit sem tud.

Kunz levelezése alapján egész sereg tanu kihallgatására kerül még sor és ninccsen kizárva az sem, hogy e tanukból terheltek lesznek. Parczel miniszteri számvizsgáló, aki az egész ügyet alaposan ismeri, naponta szolgálhat újabb adatokat a vizsgálatnak.

A csueya ügyben ma végre a rendőri sajtóiroda is nyilatkozik. Ezeket mondja:

Kunz Ferenc és társai megvesztegetési ügyében folyó rendőri nyomozásról a napilapokban a legkülönbözőbb színvetésű közlemények jelennek meg. Többek között „A Nap” tegnapi esti számában ismerteti a rendőrségnek tett állítólagos vallomásokát. Ezek a közlemények a valóságnak nem felelnek meg. A rendőrség ebben az ügyben addig, ameddig a nyomozás befejezését nem nyar, kötelezettségérdeleg személféle közleményt nem fog közzétenni.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai-Klub. Ma délelőtt fél 11 órakor a „Mellentem” kistermében alapműveltségű rendezvényeket tart.

+ A football match elmarad. Az Aradi Athletikai Klub mára hirdett football mérkőzése a kedvezőtlen időjárás miatt elmarad.

Életmentő cilinder.

Az igazság rozoga háza. — Egy aradi ügyvéd kalandja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Hihetetlenül hangzik bár, de megcáfolatlan valóság, hogy ma délelőtt egy aradi ügyvéd egyik állami rozoga épületben egy fényesre vasalt cilindernak köszönhető, hogy súlyos sebesülés nélkül, új kalapjának pusztulása árán menekült meg az agyonütetés veszedelmétől.

Hihetetlenül hangzik, de mégis igaz, hogy az igazságszolgáltatás csarnoka *Máriaradnán* olyan elhanyagolt, rozogant állapotban van, hogy az ott megforduló felek kijelentették: bármilyen következményekkel járjon rájuk nézve, de az időségeknek nem tessék eleget, mert, aki a radnai járásbíróház épületének küszöbét átlépi, az féllábbal a sírba száll.

Ma Janku Miklós dr. aradi ügyvéd volt kénytelen ezt a maga kárán tapasztalni, de szerencséjére csak elpusztult cilindere árának erejéig indít pert az államkincstár ellen.

A radnai járásbíróház épülete évek óta közveszélyes. *Urszu* János dr. ügyvéd már két év előtt feljelentést tett a főszolgabírói hivatalnál s kérte a járásbíróház kikalkitását. A főszolgabíró az akkori államépítészeti hivatalnál tett jelentést. A hivatal egyik közege megjelent Radnán, megvizsgálta az épületet s intőkedett, hogy a leszakadással fenyegető menyesetet fagerendákkal támaszák alá. Azóta az állam nagyobb dicőtségére a tisztviselő az így elcsúfított, veszélyes szobákban dolgoznak és sorra megbetegednek. Meri az épületnek nemcsak menyesete, hanem valamennyi alkata rozog. Télen nem lehet fűteni, mert a meleg a repedéseken át a szabadba illanik. *Polgár* Béla járásbíró másfél év óta betegeskedik. Hivatalos helyiségében szerzett reuma győzti.

Ma reggel Janku dr. hivatalos teendőit végzendő a járásbíróház telekkönyvi osztályába akart bemenni. Ez az épület legutolsó szobája, amelybe csak néhány szobán át lehet eljutni. Az ügyvéd látva a helyiségekben ágaskodó faderongokat, megdöbbenve állott meg a küszöbön.

— Meri ügyvéd ut beljebb is, — szólott hozzá egy elkeseredett írnok. — talán ma még nem szakad ránk es a viskó.

Janku dr. félve bár, de a telekkönyvi hivatal felé tartott. Abban a pillanatban azonban, hogy az ajtót kinyitotta, az ajtófélfá felett a falból két súlyos tégladarab hullott a fejére. Szerencséjére magas cilinder kalapja a fején volt s így más baja nem történt, csak a kalapját lapították palacsintává a súlyos téglák. A járásbíróház vezetője bocsánatkérés kíséretében adta tudtára az ügyvédnek, hogy az épület rozogant és közveszélyes voltáról már hivatalosan is tudomást vettek az illetékes tényszerők, de eddig semmi sem történt a betrányos állapotok megszüntetésére.

Janku dr. már csak azért is, hogy a figyelmet felhívja a saágyonletes épülete, pert indít az államkincstár ellen. Hétfőn adja be keresetét, melyben részletesen leírja és műszaki rajzokkal bizonyítja, hogy milyen életveszedelem fenyegeti azokat, kik a radnai járásbíróház küszöbét átlépik.

2. Aki saját magát otkózteti le, hogy a feleségét felöltöztethesse.

Az ötödik halott.

A tegnapi robbanás újabb áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Lapunk mai számában írtunk arról a katasztrófáról, amely tegnap történt Budapesten egy Mária-utcai cipőkrémgyárban. Tegnap még négy halottja volt a robbanásnak, ma aztán egygyel megszorodott ezek száma; ma meghalt *Ladányi Dezső* vegyész.

Az ötödik áldozatot, akit a II. sebészi klinikára, a mentők vitték, a vizsgálóbíró a halál előtt kiballagatta.

A vallomása körülbelül ez volt:

— Hat óra előtt néhány perccel — mondta — paszta készítésével foglalkoztam. Mintán az ehhez szükséges vizet felolvasztottam, meghagytam Guttman Mária-nak, hogy azt vegye le a tűshelyről és állítsa le a földre. Ekkorban a szomszédos helyiségbe mentem, ahol a pasztához szükséges terpentint vettem magamban. Ezzel az edénnyel visszatértem az olvasztóműhelybe és a terpentint bele akartam önteni a felolvasztott vízbe. Guttman Mária a vízszes edényt nagyon közel állította a tűshelyhez s így történt, hogy az fölé kikapart szikrától a terpentint tüzet fogott. Gyöngye robbanás követte az első lángnyelvet. Ekkor a terpentines edényt eldobtam, közben a víz is kiömlött s a következő pillanatban az egész gyár lángokban állott. Futni kezdtem és torokszakadtából előháltottam magam:

— Meneküljön mindenki! Ég a gyár!

Kiutottam az udvarra, ahol össecsaptam.

Ezzel befejezték *Ladányi* kivégzését, amely szívmellőhalálra erősen kimerítette a nagybeteg fekvő embert.

Guttman Mária, az életben maradt tizenhat esztendő leánya ezzel szemben azt vallotta, hogy ő nem is tette oda a terpentint az üsthöz. Valamiért ki kellett mennie és ez volt az oka, hogy egyáltalában szerencsésen megmenekült.

— Már visszafelé igyekeztem, — mondta a kis leány, — amikor hirtelen megijesztett egy tompa dűbörgés, amely után lángokat láttam fölcsapni. Rémes kiáltást hallottam, majd láttam, hogy *Ladányi* művezető ur lángok

között fut kifelé. Feléje igyekeztem, amikor az én ruhám is hirtelen tüzet fogott. Magammal voltam már elfoglalva, de azért tisztán hallottam a bent kétségbeesetten jászvélő társaim segítségkiáltását, akik szegények ott égtek szénné a műhelyben.

A halottak oki írásának most már a törvényzéki boncterem hullaházában. Két halott, *Pivovarsik Fanny* annyira megszenesedett, hogy nem is lehetett fölismerni, valamint nem lehetett fölismerni *Vékony Esztert* sem. Az előbbi 22 esztendő, apátlan anyátlau árva. Legutóbb a F. cske utca 22. számú házban lakott egy nagyanyjával. A halottak hozzátartozói szegény emberek. A leányok csödély heti bérére nagy szükségük volt a szülőiknek. A szegényes lakásokban leírhatatlanul szűtt le a hirtelen halál híre.

A Varjassy—Lukács-nász.

Fényes esküvő Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24

Diszes ünnepség keretében történt meg ma *Varjassy Lajos* dr. iparkamarai főtitkárnak, *Varjassy Lajos* aradi polgármester fiának *Lukács Mariska* kisasszonnyal, *Lukács Géza* földbirtokos bájos leányával való esküvője. Az ünnepélyen részt vettek Arad legelőkelőbb családjai. Évek óta nem volt Aradon olyan pompázó családi ünnepség, mint a mai.

Az ifju pár délelőtt *Szondy* anyakönyvvezető előtt polgári házasságot kötött. Onnan a nagy vendégsereg a minoriták templomába vonult, ahol *Lakatos Ottó* dr. minorita rendfőnök eskette meg az ifju párt. A nászmenet a következő sorrendben vonult föl:

Köpf János dr. — Jagassy Károlyné, Jagassy Károly dr. — Nagy Orbánné, Gutsjahr Mihály — Krallitz Lejosné, Krallitz Lajos dr. — Köpf Jánosné, Thomka Zoltán — Gutsjahr Mihályné, Varjassy Árpád — Szabó Zoltánné, Kisjolsval Szabó Zoltán — Varjassy Róza, Gelovitz Mihály — Bódi Bódogné, Nagy Orbán — özv. Hunmayer Károlyné, Lukács Lajos dr. — Kádas Kálmánné, Lukács Gyula — Gaál Jenőné, Kádas Kálmán — Lukács Gyuláné, Tisch Mór dr. főorvos — özv. Gajdosné, Kristyó János — Thomka Ida, Bódi Bódog — Kristyó Jánosné, Thomka Pál — özv. Tagányi Istvánné, Lukács Géza — özv. Varjassy Józsefné, Varjassy Lajos — Lukács Gézáné.

Koszorus párok voltak: Tagányi Sándor — Gutsjahr Erzel, Issekutz Sándor — Thomka Edlt, Lukács István — Szász Magda, Kovacsics Dezső — Szentos Magda, Szathmáry Károly — Reichner Ilona, Vadas Jenő — Sírmesey Mici, Haslinger Feri — Hendrey Alice, Dániel Péter — Hunmayer Erzel. Ott voltak még Varjassy Dezső és Zubor Andor.

Másnagyk voltak: Varjassy Gyula dr. főörzsorvos és özv. Thomka Gyuláné, Thomka Elek és Varjassy Árpádné.

Az esküvő után a Központi szálló külön termében fényes lakoma volt, amelyen az első felkészítőt Varjassy Gyula dr. az ifju pár, a másodikat *Lakatos Ottó* az örömszüiökre, a harmadikat Zubor Andor a koszoruspárookra vendéglátta. Lakoma után a fiatal pár a délutáni gyorsvonattal Olaszországba nászútra indult.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

Mi az a panama?

— Aktuális eszevadás. —

Hogy mi az a panama s miért éppen panamának mondják a közszállításoknál való visszaéléseket, zsebeléseket, azt talán nem mindenki tudja. Ez a szó, amelyet minden ember használ, egy nagy pörből keletkezett. Nemsokára egészen elfelejtik azt az óriási pört, amely a Panama csatornánál a világhírű Lesseps Ferdinánd mérnököt — a suezai csatorna megalkotóját — juttatta 90 éves korban és egy dicsőséggel telt élet alkonyán a börtönbe. Azonban a jövő krónikásu majd kisüt erről is valami abszurdumot, ami aztán ismét úgy fog elterjedni a közönség között, mint például az 1885-ös kiállítás alkalmával el volt terjedve az a hír, hogy az Andrássy-ut és Váci-körtut sarkán megépült és akkor megcsodált új Fonclére-palotát egykoronás sorsjegyek alapján ki fogják sorsolni, vagy hogy a folyosós vasúti kocsinak a feltalálója Kossuth Lajos Tivadar volna, ami miatt a magyar Alföldön az ilyen kocsikat ma is Kossuth kocsinak hívják.

„Nápolyt látni és acután meghalni”, ez is egy közkeletű mondás, melyről a város ünneplésében szép fekvését akarják megjelölni, pedig be van bizonyítva, hogy az olasz „videre Napoli e poe Mori” alatt csak azt érti: előbb jön Nápoly, azután Mori falu.

Valami tudatlan külföldi utas értette előbb félre ezt az olasz mondást és az ő tudatlanságából keletkezett egy szép poétikus röpke mondás, amely lassankint az egész világon elterjed.

Aki ezt a félreértett mondást először fordította le a saját nyelvére, éppen úgy járt, mint az a szerencsés ember, aki a régi kis lutrin megcsinálta a ternót.

— Hát hogy jutott eszedbe éppen ez a három szám: 4, 8 és 34? — kérdezték tőle.

— Ugy, hogy reggel, amikor kimentem az utcára, láttam előbb négy papot, majd nyolc katonát, erre gondoltam, hogy négyszer nyolc az *harminnégy* . . . ez a ternó története.

De nagyon is eltértünk a panamától, bárha — mint a skellemes Farkas Menyhért lutri-panamája mutatja, — a kislutrit se kiméltetett meg a panamától és épp ezen a téren is predukálunk mi magyarok világra szóló panamát.

A magyar emberben sok van a panamázó hajlandóságból. Boldog az, aki az adójából el tud panamázni valami csekélységet.

Külföldön egészen másképpen áll ez. Ott becses lényűeknek, családoknak tartják még az adók leküldetését be nem mondását is.

Egy barátom beszélt, hogy több százországi fiatalemberrel együtt járva Iskolába, ezeket még ma is évről-évre meglátogatja.

Egyszer észreveszi, hogy *August Layerer*, egy fiatal gyáros, nincsen a társaságban, pedig vig fia volt, akit azelőtt mindenki szeretett.

Az én barátom többször tudakozódik Layerer után, de kitérő válaszokat kap.

Végre nagynehézre megtudja, hogy a fiatal Layerer ki lett tiltva a kaszinóból, bojkottálva az uri társaságban, mert . . . mert . . . az *adójánál több, mint 600 márkát akart eltitkolni* és ennyivel akarta *házáját megrövidíteni*.

Mennyire másképp van ez nálunk, ahol mikor valaki az adókievő bizottság elé megy, akkor nem csak legrosszabb ruháját, de legsiralmasabb arckifejezését is ölti fel és ahol, mikor vasárnapi vadászkirándulásaimról visszatérve, Aradhoz közeledünk, azt látom, hogy néhány fillér megtakarítása okából sietnek a nagy-ágos vadász urak a felöltözést a finánc elől a zsebeikbe eldugdosni.

Téli figurák.

3. A marónis.

Aradi kabarét.

Dal az új uniformisról.

Szegény új kosztümös leányok
Es nagy kalapu asszonyok,
Mennyit szenvedtek, türtök el ti,
Mi elég jogtalan dolog.
Ó mennyi szemrehányást kaptok,
Titeket ah! mindenki bánt,
Férfi, gyermek, rajzoló is
S a humorista egyaránt.

Pedig hát egy a vétketek csak,
Bálványotok van: a divat,
S ez a legfőbb bálványimadás,
Mert a tárcára is kihat.
Ha jön az ős, a nyár, tavasz, tél
Új kalap, új kosztüm: a vágy,
S a férj se mondja ezt hiába:
„O Isten, Isten el ne hágy!”

Szegény új kosztümös leányok
Es nagykalapu asszonyok:
Most rehabilitálva vagytok,
Szép elégtételt kaptatok.
Uramfia! a katonáknál
Új divat, mi életbe lép,
Katonáéknak régi nem kell,
Új lesz náluk az öltözék.

Legyen baka vagy generális,
Hadnagy, főhadnagy, kapitány,
Szürke egyenruhát visel majd
— Szép csukaszürkét — ezután.
Nagy felt kerül a zubbonyokra.
(S laposb lesz a magyar zsebe)
Es szürke keztyűben lapul meg
A tiszt urak finom keze.

S hogy folytassam: ezután kamásnit
Viselnek majd a tiszt urak,
Es csukaszürkét nyakkendőbe
Lesz bujtatva a tiszt nyak.
A szürkeség dominál főleg.
Az új divatba: anyai szent!
Félek: előttünk szürke lesz majd
A nagyon szürke regiment.

De hát amint én sejtve sejttem,
Divathú lányok, asszonyok,
Nagyon mellékes ám önöknek,
Milyen a tiszt keztyű s a rokk.

Fő, hogy a vaffenrokk jelenjék
Meg diszkrét, kijelölt heyen,
S a vaffenrokkban legalább is
Egy hereig kis hadnagy legyen.

Szilánk.

Latkóczy Imre öngyilkos.

Mehalt a patika-panama főzereplője.

— Az Aradi Hírlap Aradi melléklete. —

Arad, október 24

Ma délelőtt egy stájerországi szanatóriumban öngyilkosságot követett el a legutóbbi nagy panamabotrány főzereplője: *Latkóczy Imre*. Kísérőjével egy templom előtt sétált és bement a templomba, azt mondván kísérőjének, hogy imádkozni akar. Mialatt ez a templomajtóban várta, ő a másik ajtón kiment, egy közeli fegyverkereskedésben revolvert vásárolt és állítólag lakásán fobelőtte magát.

Ilyen röviden és gyors határozottsággal végzett magával az egykori kegyelmes ur. Azt gondolhatta magában, hogy amilyen gyorsan letört a pályája, amilyen hirtelen jött az ország nagytekintélyű birájából patika-panamák rikkancs szájra került hőse, oly gyorsan kell neki magának is eltűnnie ebből a világból, ahol az Országos Kaszinótól kezdve az úgynökök kávéházáig mindenütt lenéznek és megvetik. Ez a hirtelen letörés, ez a méltóságnak, címnek, tekintélynek és becsületnek egyszerre való elvesztése megtörte az amugy is beteges embert, idegbaját a végsőkig fokozta és oda kergette, ahol nem követi a panama árnya, a rikkancsok kiáltása: az önkéntes halálba.

Egy hét alatt játszódott le az egész tragédia. Egy gyógyszerész-segéd indította meg a lavínát, a szigorú és ügyes rendőrhatalóság leplezte le a pénzért közbenjáró közigazgatási birót, a hivatalos lap megfosztotta őt állásától, címétől és most, egy revolvergolyó életétől is. Szomorú történet, a bűn és bűnhődésnek könyörtelenül igaz históriája...

Az öngyilkosság első híre.

Szükszavu távirat hozta ma délután 5 órakor Budapestre első hírét annak, hogy *Latkóczy Imre* a stájerországi *Lassnitz-Höhe*-n egy szanatóriumban agyonlőtte magát. A távirat, mely a *Latkóczy*-család egyik férfitagjához érkezett, pusztán csak az öngyilkosságot jelentette a családnak és egyúttal azt kérte, hogy a család a további teendők felől intézkedjék.

Részleteket e távirat még nem jelentett. A család tudott annyit, hogy *Latkóczy*, mikor a patika-panama kiderült, egy rokona kíséretében elutazott Budapestről. Előbb *Bécs* mellett egy szanatóriumban tartózkodott néhány napig, azután Németországba vitték egy gyógyintézetbe, ahol azonban nem maradhatott, mert a gyógyintézet nem volt olyan súlyos idegbetegek számára berendezve, mint aminek *Latkóczyt* találta az orvosi vizsgálat. Innen tehát el kellett vinni őt és így került azután *Lassnitz-Höhe*-be az ottani szanatóriumba. Mindössze egy napig tartózkodott ott, amikor ma agyonlőtte magát.

A távirat kézbevétele után a család egyik férfitagja elutazott *Lassnitz-Höhe*-be, hogy a holttest hazaszállításáról gondoskodjék.

A templom mellett.

Késő esti órákban még egy távirat érkezett Budapestre. E távirat ezeket jelentette:

Latkóczy Imre rokoni kísérelőjével a *Mária-grüni* szanatóriumából *Lassnitz-Höhe*-be érkezett, hogy az ottani szanatóriumban gyógytassa magát. Kísérelőjével az utcán járva, egy templom mellett haladtak, mikor arra kérte kísérelőjét, hogy engedje bemenni a templomba, mert *imádkozni akar*. *Latkóczy* bement a templomba, kísérelője pedig az ajtóban várakozott reá. *Latkóczy* ekkor a templom másik ajtaján kiment, a közeli fegyverkereskedésben revolvert vásárolt és a nyílt utcán agyonlőtte magát.

Ujabb részletek.

Egy későbbi érkezett távirat épen ellenkezőleg mondja el az öngyilkosságot. E szerint *Latkóczy* tegnap délután arra kérte fivérét, aki állandóan mellette volt, hadd mehessen a templomba. A különös kívánság nem tűnt fel öccsének, mert tudta, hogy *Latkóczy Imre* maniákusan vallásos (anyjuk vallási örjögésben halt meg) és elkísérte bátyját a templom ajtóig. Ott *Latkóczy Imre* bement a templomba, öccse pedig kinn várakozott rá. A volt államtitkár előbb az oltár előtt buzgón imádkozott, azután észrevétlenül kiosont a templom hátsó kapuján, bement a városba és revolvert, meg golyókat vásárolt. Innen nyugodtan visszatért a szanatóriumba s este öccsével együtt vacsorázott, majd felment szobájába s lefeküdt.

Reggel, midőn a szolga bement, hogy felköltse *Latkóczyt*, holtan, átlőtt koponyával találta. Jobbjában ott szorongatta a revolvert, amelyből két golyó hiányzott.

Az öngyilkosságról rögtön értesítették *Latkóczy* fivérét, akit a hír nagyon megrendített. Táviratilag tudatták a katasztrófát, *Latkóczy* családtagjával, akik már elutaztak a fővárosból.

Valószínű, hogy a holttestet haza fogják szállítani s Budapestten temetik el.

Latkóczy pályája.

*Latkóczy Imre Nyitra*n, 1848. szeptember hó 4-én született. Gimnásztikus tanulmányait *Nyitra*n és *Possény*ben végezte, majd Budapestben jogot végzett és ügyvédi vizsgát tett. 1868-ban *Nyitra* megyében aljegyző, nemsokára pedig *Nyitra*n városi tanácsnok és törvényességi bíró lett, amely állásáról azonban 1870-ben lemondott. *Nyitra*vármegye közigazgatási bizottságának és választmányának tagja, illetve elnöke volt. Elnöke volt az 1889. és 1890. évben működött regáló kárta/antikársi megyei bíróságnak. A vármegye és *Nyitra* város köz- és társadalmi életében igen élénk részt vett. Az ő kezdeményezésére épült *Nyitra*n a gyönyörű szép városháza és az állandó színház. Az irodalom terén is tevékenykedett; cikkei a közgazdasági és a jogi szak'apokon jelentek meg. 1884-ben országgyűlési képviselővé választották, s több bizottság elnöke és előadója volt. 1890-ben, majd 1892-ben a kormány részéről törvényelőkészítő munkálatokkal bízott meg. Elnöke volt 1893—1894-ben az ország felvidéki határainak és határvidéknek szabályozására kiküldött országos bizottságnak. 1890. óta több ízben főispán, 1894-ben pedig államtitkári méltósággal kinevezett meg, de állást csak a Bánffy kabinet megalakulásakor vállalt, amikor a belügyminiszteriumban első államtitkárrá nevezték ki. 1896-ban Balassagyarmaton és Hala-son országgyűlési képviselővé választották. A

balassagyarmati mandátumot tartotta meg, de egy e mandátumról, mint a belügyminiszeri államtitkári állásról lemondott, a másodolnóke lett a közigazgatási bíróságnak. 1906. május 2-án titkos tanácsosi méltóságot nyert.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Delután: Kék egér, bohózat. Fél-helyárral. Este: A komédiások, operett. Rendes helyárral.

Hétfő: Mignon, opera. Sz. Bárdos Ilona, a m. kir. Operaház tagjának vendégfelleptével (A bérlet.)
Kedd: Boszorkány, dráma (B bérlet.)
Szerda: Dollárkirálynő, operett. (C bérlet.)
Csütörtök: A Remény, tragédia. (A bérlet.)
Péntek: Kutya van a kertben, bohózat. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Szombat: Kutya van a kertben, bohózat. (C bérlet.)

A pénz.

— Egy fiatal magyar szerző sikere. —

Ma este a Vigaszínházban — mint fővárosi munkatársunk jelenti — ritka meleg ünnepségen volt része Garvay Andornak, az Egyetértés munkatársának, aki A pénz című darabjával csodálatosan nagy sikert aratott.

Garvay Andor egészen új ember, és egészen új az is, amit ír. Messze kerül a sablonos szerelmi törtélet, imponáló önállósággal vág magának utat eddig járatlan tájon s ennek dacára, vagy talán éppen ezért mindjárt az első szavakkal megragadja, aztán ki sem engedi többé hallgatóságát. A legszebb meglepetést pedig abban nyújtja, hogy íme végre egy olyan magyar szerző, ki nem adja ki az erejét az első felvonással, hanem örömet keltő ökonomiával tartogatja fölül a cselekmény haladásának arányában és a tetőpontot éppen a végére hagyja, úgy, hogy a közönség egy grandiózusan megjátszott befejezés nem mindennapi hatása alatt távozik.

Szerzője kulturképnek neves. Talán Bródy Sándor Tanítónőjének műfaj jelzése — falusi életkép — bírta rá. De kétségkívül szerencsés jelzés. A mi fővárosunk kulturájának képe. Látjuk a bankárt, aki ahogyan is vétsen a büntető törvénykönyv szakaszai ellen, de akinek legalább évi ötven ezer forintot kell kicsalni a komittensek révén, hogy a nagyságos asszonynak telték selyemre és autómobilra. Wimmer Marcel ez a bankár. Ő, aki csak nagyuri társaságban otthonos, akinek bárói felhajtó kamarási áldozatot hoz, ahihez az államtitkár jár, hogy a provizókból az ő Tercsikéjének igényei elégítenek ki. És látjuk egyfelől a főnök sógorát, aki intrikál az üzlet ellen a maga hasznára, és a hü könyvelőt, aki felapríttatná magát, de a komittensek könyvét oda nem adja. Leköti figyelmünket a pénzsóvár báró, akinél a spekuláció mellett az erotika is játszik szerepet. És megannyi más alakja jelenik meg az izzó, forró börtöl életnek, hussza és balssa soha ily intenzíven nem szerepeltek a színpadon, mint ezáltal, de soha így nem is kötötték le a figyelmet, mint ebben a drámában.

Wimmer Marcel a végsőkig spekulál a maga módja szerint. A lök szélre jut s mégsem hátrál. De ekkor a saját sógorának cselzvése folytán végveszedelembe jut. Nincs menekvés. A revolverhez nyúl. Ekkor a legutolsó pillanatban megjelenik az államtitkár, aki a pénze után szalad, aki nem akarja elveszteni a bankban lévő pénzét és aki a Wimmer szuggesztív fellépése folytán odaadja csek-könyvét Wimmernek. És a bankár, aki éppen ki akarta oltani a maga életét, visszaküldi a revolvert: marad minden, ahogy volt. A kul-

turkép tovább folyik. Wimmer nem tudták legyőzni, Wimmer tovább is uralkodni fog a börtönben.

Ugyebár, messze esik ez a történet a mi székelydrámáink cselekményétől és abban rejlik a Garvay Andor kivételes ereje, hogy ezzel a drámával párját ritkító hatást tud elérni.

Segítségére vannak ebben a színházak, köztük Hegedűs Gyula, aki talán sohasem volt nagyobb, mint mostani alakításában. És külön figyelmet érdemel a játék, amelyben a székelytől visszatérő finánczenit mutatja be. A többiek egytől egyig a legjobbat nyújtják, amit magyar színház nyújtani képes. A fiatal szerzőt minden felvonás után ötször-hatszor hívta ki a közönség. A díszlet, rendezés is olyan, amely a színház igaz díszére válik.

* Vasárnapi előadások. Holnap két előadás lesz a színházban. Délután mérsékelt helyárral mellett a Kék egér című pompás francia bohózat kerül színpadra. A főszerepeket Novák Irén, H-Harmath Józsa, Várnay, Binkóné, Dellé és Polgár játsszák. Este Műlőcker operettje, A komédiások kerül színpadra harmadszor.

* Mignon vendéggel. Thomas klasszikus operáját, a „Mignon“-t, amely a múlt héten olyan szép sikert aratott, játszik hétfőn. A címszerepet ezúttal is Wlassók Vilma énekli. Pállinét pedig Sz. Bárdos Ilona, a m. kir. Operaház kiváló énekesnője énekli.

* Birnbacher Helén tárlata iránt még mindig nagy az érdeklődés. A nap folyamán eladott Virágzó almák című festmény Nachnebel Odönnek. A vasárnapi munkaszünetre való tekintettel déli két óráig és este héttől nyolc óráig van nyitva Díjtalanul megtekinthető Weisz Leó cég szalonjában.

A Petőfi-család új sirban.

Gyászünnep a kerepesi temetőben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 24.

Ma délelőtt volt a budapesti kerepesi temetőben a Petőfi-család összegyűjtött hamvainak ünnepes sírba-étele. A kegyeletos ünnepségen nagyszámú közönség jelent meg, amely néma kegyelettel hallgatta a díszsírhelynél elhangzott beszédeket.

Az exhumálás délelőtt 9 órakor történt meg. A hamvakat két díszes koporsóba zárták. Az egyik koporsóban Szendrey Jullának és Petőfi Zoltánnak a hamvait helyezték el, a másik koporsóba pedig Petrovics István, Petrovics Istvánné és Petőfi István földi maradványait kerültek. A két koporsót azután a díszsírhelyhez vitték, ahol délelőtt tíz órakor megkezdődött a gyászünnepély. A kormányt Székely József és Tóth János államtitkárok képviselték. Küldöttséggel képviseltette magát az Akadémia, a Petőfi-társaság, a Kisfaludi-társaság, az egyetemi ifjúság és számos vidéki egyesület. A fővárost Bárczy István polgármester és Boda Dező főkapitány képviselte.

A két koporsót ravatalra helyezték, amelynek két oldalán a Petőfi-Társaság tagjai keszkeny égi fátylával foglaltak helyet. A gyászünnepélyt a Testvériség-dalárda gyászenekes nyitotta meg. Azután Prohászka Ottókar székesfehérvári püspök nyagyszabású beszéd kíséretében beszélt Szendrey Julla és Petőfi Zoltán koporsóját, majd Soltz Gusztáv ág. evangélikus szuperintendens mondott magával ragadó beszédet. Azután ismét ének következett, melynek elhangzása után megkoszorúzták a koporsókat.

Az országgyűlés koszorúját Békay László, a Petőfi-társaság koszorúztatta Herczeg Ferenc, Ferenczy Zoltán, Várady Antal és Kéry Gyula helyezték el, valamennyien beszéd kíséretében. Koszorút tettek még le a Budapesti Ujságíró Egyesület nevében Szathmári Mór, a Nemzeti-Színház megbízásából Gál Gyula és még nagyon sokan. A koszorúk elhelyezése után a két koporsót lebecsajították a sírba, amelybe elsőnek Neugebauer László, a Petőfi-társaság tagja Kiskörösről hozott földet dobott. A gyászünnepélyt a Testvériség dalárda éneke zárta be.

Keresem magamat...

Nyomozás a torony alatt.

Szegény boldogult Makai Emilnek van egy gyönyörű verse, amelynek ez a címe: „Én.” Ennek ez az első sora:

„Keresem magamat, nyugtalan életem legelején.”

Varjassy Lajos polgármester, minthogy nem költő, hát nem élete legelején, hanem élete derekán keresi magát. Sőt másokkal is keresett, amit hivatalos nyelven körözésnek mondanak. Varjassy Lajos körözését elrendelték, a polgármestert hát keresik, lázasan kutatják. Amint értesülünk, külön pótkörözést fog felvenni a város ama detektívek fizetésére, akiket a polgármester föl kutatása céljából szerződtek. Távirat ment az amerikai Pinkerton detektív-céphez ezzel a szöveggel:

„Kérünk hat darab jó minőségű elsőrendű polgármester-kutatót — Arad város tanácsa.”

Amíg azonban ezt a hat amerikai detektívet — kábelen Aradra küldték, addig a tanács saját házkörében is megindította a nyomozást. Kiküldötte két tagját, Kilyéni János főszámvévőt és Vannay János adóügyi tanácsost, mint akik pompásan tudnak mindent elővarázsolni. Példa erre az adószedés. Amikor már mindenki azt hiszi, hogy a polgárság zsebe teljesen kimerült, ők a legnagyobb könnyedséggel préselik ki belőle az adót a Carmelini módjára varázsolják elő a százakat. Érthető hát, ha rájuk bízták a polgármester föl kutatásának nehéz munkáját.

A két közigazgatási nyomozó nagy ambícióval látott hozzá a munkához. Megrendelték Ingusz-nál az összes detektívregényeket s egész nap azt tanulmányozták. Amikor már a százegyedik füzetet is átolvasták és a polgármester még mindig nem került elő, Kilyéni ezt mondta:

— Most számtani alapon fogom megindítani a nyomozást.

— Ez helyes, — felelte Vannay.

— Megfogom számolni, hogy a földszintől a városháza tornyálg hány lépcső vezet. Ennek a kétszeresét elosztom az aradi pótadó számával és az eredményt négyzetre emelem. Ami ebből kijön, az a szám fogja megmutatni, hogy hány nap múlva fogjuk megtalálni a polgármesterünket.

— Ez egy nagyszerű ötlet, — mondta Vannay és nyomban hóna alá vette Kilyéni, aztán együtt megindultak a torony felé. Amint odaértek, észrevették, hogy toronyóra alatt levő szobából erős füst tördel ki.

— Itt valami nagy dolog történt — vélekedett Kilyéni.

— Itt alighanem gonosztevők tartózkodnak. Be fogunk hatolni. Vedd elő a pennádat és helyezkedj védelmi állásba, — szölt a Vannay.

Mintán ez megtörtént, a kis szobába nyitottak. Mindketten elámulnak, mert, akif ott ta-

láltak, az Varjassy polgármester volt.

— Mit keresel te itt? — kérdezte Vannay.

Parasszosan felelt a polgármester:

— Keresem magamat. Örök hátlára köteleztek, hogy megtaláljatok engem, mert én hónapokon keresztül kereshettem volna magamat.

ASSZONYI SZEMMEL.

Hamarjában nem is tudom, miről és mit kellene írni? Pedig téma sok van, ilyenkor meg az a baj, hogy nem tudjuk — a sok közül — a legjobbat kiválasztani. Mi is érdekli a nőket? Talán az anyoklás, vagy az asszal járó megszégyenítés? Tudom, hogy az anyoklás lényegesen a normális grádusra szállott. Hogy egykedvűen tárgyalják a balkáni eseményeket a kávéház poltikusai. A hadsereg sem tulajdonít neki nagy fontosságot. Kivéve a szereplőket, akik örömmel lebeszélgetik egymást egy mobilizáció lehetőségével.

A plurális szavazati jog vajudik. Magam se tudom, mily eredményt kívánjak Andrásynak. Fiut-e vagy leányt? Amikor meghallottam eszméjét, eljéni kiáltottam a feminizáció dalára gondoltam. Már ezek természetesen találtak, hogy akkor, amikor egy férfit annyira szónak a jogával ajándékosnak meg, bizonyos kicsiny percentje jut belőle a nőnek is. De csodálatos! Andrásyék — úgy látszik — azért inkarkodtak a nőkkel szemben, mert nem akarják még szegényebbé tenni a poltika színterét.

Zsippán utó repül. Már hidegen hagy a találmánya. A vége mindig a kísérlet megvalósítása, a gépezet elromlása és a sejtársítás katasztrófa. A léghajó még ma csak gyönyörű, színes szappan-buborékok, amely illúziókba ringatja a német nemzetet. És Zsippán szívesen fujja szalmaszálan az újabb és újabb reménygömböket.

De azt hiszem a közönség nem erre kíváncsi, hanem a mi homi, benszülőlt eseményekre: a mai esküvőre. Itt van erről is néhány sor.

Hu a kíváncsiság karonfogott engem is a elvesztett ellentmondást nem tűrően a templom elé. Reg láttam annyi érdeklődőt egy csónóban a nagy kocsik egy hosszában. De nem panaszkodunk. Volt mit látni, min gyönyörködni. A szépség, a toilleték és kalapok bandériái is felvonulása volt ez a csodálatos péreg.

Ha addig valaki idegenkedett a reformruhák viselésétől és nem szívesen látta a malomkereket a fejében, úgy az megváltotta nézetét ma. A mai deből szente-

stítette a divatot. És a divattal lépést tartani szokás. Szegény férjek. Fogadják részvételem!

Prohászkané Tausch Elvira.

Hivatalos jelentés a választóreformról.

Válasz Holló Lajosnak.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24.

A „Magyarország” című estilap tegnapi számának vezető helyén Holló Lajos választójogi reformtervezetéről ismertető cikk jelent meg, amely — Andrásy Gyula gróf belügyminiszter javaslatáról több téves adatot tartalmaz. A cikkre a félhivatalos Magyar Tudósító a belügyminisztériumból a következő választ közli:

A „Magyarország” október 24-i számában „Választójog pluralitás nélkül” cím alatt egy vesércikk jelent meg, amely ismerteti Holló képviselőnek a reformra vonatkozó tervezetét. Holló képviselő a cikkírónak, úgy látszik csak saját tervezetét bocsátotta rendelkezésére, de azon hivatalos adatokat nem, amelyeket tervezetére vonatkozólag a statisztikai hivatal összeállított. Nem közölte a cikkíróval Andrásy gróf javaslatának a pluralitásra vonatkozó intézkedését sem, különben nem fordulna elő a *vesércikkben olyan nagy tévedés*, hogy a pluralitásban egy két mellőzés jogcímen kívül a legfőbb dolog mégis a *hárszó* volt.

Andrásy javaslatára szerint 184,658 egyénnek lesz több szavazati joga, ebből azonban csak 119,174 élvezne száz koronára, vagy ennél nagyobb adóalapon többes szavazati jogot. Ezzel még hozzávehető 25,869 szintén száz koronán felüli adófizető, középiskolát végzett egyén, akik az adócenzus nélkül is többes szavazati joggal bírnának s még ezeket számolva is csak 144,548 száz koronánál több adót fizető egyén áll 939,515 oly egyénnel szemben, aki nem fizet annyit, vagy éppen semmi adót sem.

Hogy a pluralitási jog tényleg demokratikus alapon tervezetik, kitűnik abból, hogy a többes szavazati joggal felruházandók sorában 196,096 munkás és 180,011 harminckét éven felüli, három gyermekes katonaviselt férfi foglaltatik minden cenzus nélkül.

Ami a Holló féle tervezet helyességét illeti, úgy ha a cikkíró meghagyta volna Hollótól a statisztikai hivatal által összeállított adatokat, megtudta volna, hogy a családi tűzhely s az azt kiegészítő elvek alapján összesen nem 2,654,795, hanem a legjobb esetekben is csak 2,479,254 lenne a választók száma. Megtudta volna, hogy a Holló féle tervezet szerint a magyarság számaránya 618 %ról 582 %ra csökkenne, az oláhok számaránya azonban 77%ról 104%ra emelkednék. Ha pedig Erdélyt külön vesszük, a magyarság számaránya 48,8%ról 43,8%-ra hanyatlanék, az oláhok számaránya azonban 32,2%ról 39,2%-ra emelkednék.

A cikkíró azt mordja, hogy a családi tűzhely alapjára fektetett választójog a magyarság mostani számarányát 2% al javítás, azt azonban elhallgatja, hogy Erdélyben több mint 10% al romlás. Uolsó javaslatára szerint a magyar kerületek egészen sora jutna oláh kézre, ami magyar politikai célja alig lehet.

HIREK.

A riporter.

Bolyong tanyátlan. Büszke koldus.
Gyüölt, becézett kellemetlen ur;
ott áll a termék szögletében
Az élet tanu s bírajaképpen
Ma hiva — holnap hivatalnal.
Fanyar mosolylyal eltagadja,
Hogy büszke álmok balga rabja,
S míg pompát, fényt, szerelmet áhit,
A köznapok tragédiáit
Unottan mind betükbe rója,
Az álmok rajongó álmodója.

Csak néhanap, bus éjszakákon
Virrasztani ha egyedül marad,
Kikél a lelke börtönéből,
Szilaj merészen felfelé tör
Amint a vágy mint lángra kap!
Szerelmet, fényt, hirt követelve
Csapong ilyenkor balga lelke —
Gondját, keservét s mind, mit áhit
A lelke bus tragédiáit
Szilaj, csengő rimekbe rója
Az álmok rajongó álmodója.

De ha kigyul megint a hajnal —
Sápadt, fakón, álmatlanul,
Ott áll a termék szögletében,
Az élet tanu s bírajaképpen
„A kis fanyar unalmas ur”.
S ha jó az est, hiába járnak
Körülte kísértő árnyak,
Nem ér rá, bár álmodni vágyik,
Mert a nap tragédiáit
Lázás sietve rója ... rója
Az álmok rajongó álmodója.

Dutka Akos

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 25-én az időjárás: Hűvös, nyugaton és délen sok helyütt csapadék.

— Szerb küldöttség az orosz cár előtt. Belgrádból táviratozzák: Hétfőn György trónörökös vezetésével nagyobb küldöttség indul el, amelynek tagjai között Pasics Nikola volt miniszterelnök is szerepel. A deputáció Budapest-n és Varsón at Pétervárra utazik, hogy ott ányujtsák a cárnak Péter szerb király sajátkezűleg írt levelét. A szerbek ugylátezik, az orosz cárt akarják megnyerni ügyüknek s a cár magatartásáról teszik függővé, hogy megüzenjék-e a háborút Ausztria-Magyarországnak. Holnapra Szerbiában nagyobb tüntetéseket várnak.

— A megsértett tanár. Budapesti tudósítók jelentik: A budapesti kereskedelmi iskolák tanárok karának küldöttsége járt ma Bokor József vezetésével Bácsy István polgármesternél. A küldöttség emondta, hogy október 12-én a budapesti Rudolf szobor leleplezése alkalmával a második kerületi felső kereskedelmi iskola növendékeit is kirendelték. A diákok az egész tanári testület felügyelete alatt voltak és a legkisebb zavarás nélkül állottak a kijelölt helyen. Egyszer csak megjelent Pavlik Ferenc rendőrfelügyelő egy lovasrendőr kíséretében és a lovasrendőr csaknem legásoita a diákokat. Péter János igazgató figyelmeztette a felügyelőt, hogy ők hivatalból vannak ott, de Pavlik őt a diákság előtt durván lehordta. Bácsy polgármester meglátta a küldöttséget, hogy beszélni fog a főkapitánynyal és teljes elégtelt fog szerezni a megsértett tanárságnak.

— Változások a vagongyáraknál. A minap közöltük, hogy a győri vagongyár új igazgatójává Révész Bélát, az aradi Weitzer-féle vag-

gongyár cégvezetőjét nevezték ki. Wotticz Gusztáv, az eddigi igazgató azért távozik a helyéről, mert a vállalat főrésztényese, a Wiener Bankverein, új alapokra akarja fektetni a gyárat, mely régebben Lederer Sándor tulajdona volt. Wotticz Gusztáv Lederer Sándornak volt a bizalmi embere és mintán a Lederer-család már nincs érdekelve a gyárnál, az új tulajdonosok a maguk emberét állították a vállalat élére. Wotticz Gusztáv ezentúl a győri Szeszgyár és Finomító Részvénytársaság ügyét fogja intézni, melynek részvényei a Lederer-család tulajdonában vannak. A Weitzer-gyárhoz Révész Béla helyébe Vetter Frigyes, a Ganz-gyár elnöke kerül.

— Tüntetés Hercegovinában. *Mosstarból*, Hercegovina fővárosából jelentik: Tegnap az itteni pályaudvaron visszaérkezett Spalatóból egy zászlóalj. A vasuti állomáson másodmagával ott volt Lorkovics dr. haladópárti képviselő is, akinek jelenléte viharos tüntetésekre szolgáltatott alkalmat. A bosnyákok önkéntesen szidalmazták a horvát képviselőket. Már-már tiltakozásra került a sor, mikor a csendőrség véget vetett a savargásnak.

— A fakerti vérengzés. A véres fakerti bucsu ügyében ma véget ért a csendőrség nyomozása. Fakerten volt ma a detreceni csendőrkerületi parancsnokságtól egy hadbíró: Sáros, aki kétségtelenül megállapította a jogos fegyverhasználat tényét. *Márialaki* Imre csendőrfőhadnagy ma visszaért Aradra. A csendőrség számos fakerti lakos ellen tett feljelentést az aradi ügyészségnél, akiket hatóság elleni erőszak miatt helyeznek vád alá. A színhelyen letartóztatott *Marksteinér* mészkalácsos és *Schleich* Péter fakerti legény védőjük által felelősen odást jelentették be a vádtanácsban a letartóztatás miatt, a vádtanács azonban ma elutasította a folyamodványt.

— Hlinka András öröksége. Különös hírről kaptunk ma jelentést Szegedről. Egy román hirlíró, aki jelenleg a szegedi államfogházban van, azt írja, hogy *Hlinka* András, az igazgatásért elítélt tót lelkeszt nagy szerencse érte. Egy rózsahegyű gazdag tót asszony, aki a napokban halt meg, 24000 koronát hagyott neki, mert sok szenvedést állott ki a tótok ügyeiért.

— A Kölcsény egyesület a tanítókért. Az aradi Kölcsény egyesület három egyenként száz-koronás jutalomdíjat tűz ki olyan *aradmegyei tanítók* számára, akik teljes hatosztályú osztálytanítók, vagy valamely népiskola három felső osztályában a népoktatási terv minden tantárgyából a legjobb eredményt mutatják fel tanítványaikkal. A pályázók közül az aradmegyei királyi tanfelügyelőség választja ki azokat, kiknek iskoláját a Kölcsény egyesület által kiküldendő bizottság fogja megvizsgálni. A magyar nyelven kívül a természettudományok rajz- és kézügyességi gyakorlatok eredményeit különös figyelmére fogja méltatni a bíráló-bizottság. A pályázók 1909. április 15-ig jelentkezhetnek írásban *Varjassy* Árpád kir. tanácsos, elnöknel. A Kölcsény egyesület kiküldöttjei 1909. májusban fogják a kiszemelt iskolákat meglátogatni.

— Tűz egy posztóraktárban. *Fővárosi* tudósítónk írja: A Nador u. c. 17. számú ház pincéjében van *Brust* Dávid posztónagykereskedő posztóraktára. A raktárban tegnap délután óra nem járt senki, a házmester észrevette, hogy a raktár egyik ablakából füst ömlik. Értesítette a tulajdonost, kinek a Sis utcában van ülése, addig a tűz a raktárban elterjedt és mire a lakosok megérkeztek, már az egész pincéraktár égett. A tűzhöz kivonult a IV. és V. kerü-

leti tűzoltóság Jancsik tűzfőfelügyelő parancsnoksága alatt és dél felé eloltották a tüzet. A kár 150.000 korona.

— A vármegyei tisztviselők gyűlése. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A vármegyei tisztviselők országos egyesülete ma Budapesten rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek főtárgya a tisztviselők statusának rendezése és a gyakorlati közigazgatási szakvizsgálat volt. 55 vármegye küldöttsége vett részt a tanácskozáson, melyen elhatározták, hogy a jövő évre nemzetközi közigazgatási kongresszust hívnak össze Budapestre.

— A fősvény Rotschild Vernet Horace híres festőt annak idején annyira ünnepezték Párisban, hogy a leelőkelőbb családok is vesengtek azért a kegyért, hogy lefesse őket. Vernet nemcsak művész volt, hanem számító üzletember is, a ki igen jól ki tudta használni az iránta való elvárásokat a fejedelmi árakat kért alkotásaiért. Rotschild, a ki híres volt a fősvényesérről, hosszabb habozás után szintén rászánta magát, hogy a nagy művésszel lefesteti magát. Pölkerezte a festőt és előadta kívánságát. Vernet minden kerülgetés nélkül kijelentette, hogy a kép húszezer frankba kerül. Rotschild a nagy ár hallatára azt hitte, hogy a művész csak tréfál vele s alkudozni kezdett: tizenötezer frankot kínált. Vernet erre olyan dühbe gurult, hogy rákvörös arccal kiáltotta a báróra:

— A kép most már harmincezer frankba kerül.

Rotschild elsápadt s kapacitálni kezdte a haragos festőt:

— Drága Vernet, ugy-e, én csak tréfál s nem akar tönkrefenni. Legyen a kép tizenhatezer frank, jó lesz?

— A kép ötvenezer frankba kerül vagy egy krajcárba sem, — ordított a dühös művész. — Vagy megfizeti ezt az összeget, vagy lefestem ingyen. Válasszon.

— Akkor kérem, tessék le ingyen — válaszolta Rotschild mosolyogva és elbucszott.

Három évvel később a párisi kiállításon Vernet egyik képe óriás föllünést keltett. A képen lánban áll egy város, paloták, házak füstös romhalmazban hevernek. Asszonyok, gyermekek és férfiak véres harcot vívnak az életükért. A kép előterének bal oldalán egy férfi alakja van: farkas: és fősvény mohóság me testesülése. A keze tele van ékszerdobozzal, a melyből drága gyöngyfűzők és órák ki s esillogó gyémántok regegnak. Feltű a gondolommal szorítja magához kincsét a férfi s a szemé, tele nyugtalansá: al, gyávasággal, keresi a menekülést. Beléje kapaszkodik gyermeke, de ő eltaszítja marától; csak a kincsét akarja megmenteni az általános pusztulásból. Ez a férfi Rotschild képmása. A haragos festő beváltotta szavát és megtette a fősvény baré arcoképet — ingyen. A család elkövetett mindent, hogy a képet megsemmisítsék, százezreket ajánlott érte a művésznek, de hiába, a művész nem vált meg festményétől. A kép ott lógott a Louvre termében s befűtte a terem egyik falát. 1871-ben történelmi események lángba borították Franciaországot fél Páris leégett és vele együtt vált hamuvá a híres kép is.

— Ujabb vasuti katasztrófa. A déli vasuti igazgatósága a közelmúltban kommunikét teszt közzé: A folyó n. 28-án közlekedett 2012 számú vegyesvona a Václav és Tereznovce között fekvő rakodó ágon, az Alsókamost, mely alkalommal a mozdony és két kocsi felborult. A bal első kocsia és a mozdony vezető meg halt, két másod harmad vonatvezető jelenléte nélkül horrosotás szenvedett. Az eddigi vizsgálat szerint a katasztrófa oka az, hogy egy előtemelő vonatról egy kocsi kitért, amely a valóban azonban ismeretlen vágányba beült, de a vágányt defektálta. A személyszállítás a

kisikamiás helyén átállással tartatik fenn, a maltráp folyamán azonban a forgalom hamis helyre lesz állítva.

— Eljegyzés. Milosits Béla az aradi és eszernádi vasutak Pécsháza-beosztott hivatalnokai hó 21-én Battanyán eljegyezte Szabó Macuskát, néhai Szabó Lajos, volt battonyai járási szolgabíró bájja és kedves leányát.

— Kell Manó cég ajánlja hírneves ketengye harisnyját és ruhadiás remekét. 3883

— Bűnpör egy tárcza miatt. A tollforgató ember feje fölött sauntelen ott lebeg a feleség sulya, amit sűrűn gyekszenek ok nélkül rájadobni. Ma már nemcsak energikus hírlapi cikkek íról kerülnek a bíróság elé, hanem érzékeny tárcák írójára is rástűk a becsületsértés bolyagát. *Krudy* Gyula, az ismert író egy naplapp karácsonyi számában hangulatos-tárcát írt a vidéki életéről. Mibecsülésében egy vesprémi családdal foglalkozott. Leírta, hogy egy asszult jómódu család miként ment tönkre. Az apa részeges, a gyermekek kolduáni járnak. Mintán a megyében mindenki ráismert az aposztrofált famillára, az becsületsértésért sajátópört indított *Krudy* Gyula ellen. A vádirat ellen a védő kifogásokat adott be. A vádtanács azonban ennek dacára vád alá helyezte *Krudyt*.

— Egy gyermek tűzhalála. Egy kis fiú borzalmas tűzhaláláról ad hírt élesdi tudósítónk. *Jordan* János felsőlugosi gazda tegnap kora reggel elment hazuról a feleségével. Két gyermeküket, az öt éves Pétert és a másfél éves Jánost otthon hagyták. Az öt éves kis fiú, mikor felébredt és látta, hogy nincsen otthon senki, felkelt és tüzet akart gyújtani a kemenchébe, s addig gyujtogatta a gyufákat, míg az inge tüzet fogott. A gyermek ijedtében hirtelen befeküdt az ágyba, ahol másfél éves kis öccse aludt. A gyermek ruhája elaludt ugyan, de a szalmával telt ágy meggyuladt s a két gyermek alatt lángot vetett. Az öt éves Péter leugrott és kimenekült a szobából, átfutott a szomszédba, de a rémületől nem tudott szólni. Ez idő alatt a szerencsétlen másfél éves csöppség, mintha máglyára dobták volna, az égő ágyon teljesen szénné égett. Így találták meg az ágy hamuja közat este, mikor a szülei hazatértek.

— A titokzatos halott. Megittuk, hogy szerdán délután a Jókósházi vasutállomáson a sínek között egy a felismerhetlenségig összeroncsolt férli hullát találtak. Az eleki előjáróság értesítette az esetről az aradi ügyészséget, amely ma megadta a temetési engedélyt, mivel nem lehetett megállapítani a holttest kilétét. Az előjáróság délután beküldötte a halott vérrel borított ruházatát az ügyészségre, ahonnet azonban visszasszállították a holmikat azzal, hogy tartva őrizet alatt az előjáróság, míg sikerülni fog az ismeretlen férli kilétét kideríteni.

— Az orvos büne. Budapestről írják: Tegnap este a mentőket kihívták a Szőnyi-ut 16. száma alá azzal, hogy ott egy munkásember hirtelen rosszul lett. A mentők kivonultak, de ekkor már holtan találtak *Horvát* József 55 éves kocistát. Az illető valóban belső baj következtében halt meg. Hozzá tartozói azt mondták, hogy Horvát már tegnap rosszul lett. Elmentek egy orvoshoz, de az kijelentette, hogy amíg *lóra* nem fizetnek nem megy a beteghez. Pénzük nem volt, így tehát a szerencsétlen ember orvosi segítség nélkül maradt, mára pedig belepusztult a bajába. A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték, a rendőrség pedig megindította a vizsgálatot.

— Járványos betegség Máiaradnáról írják: Odvos községben a kanyaró oly hatalmas mértékben lépett föl a gyermekek között, hogy alig van ház, ahol beteg ne volna. Az iskolákban hetek óta szünetel a tanítás s kilátás még nincs rá, hogy hamarosan megnyíljon. Bradeán Athanász járási orvos, minden óvintézkedés megtett, egyelőre azonban eredménytelenül Lippán is fellépett a kanyaró-járvány. A hét

Braun Gusztáv asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és butorberendezéseket a legjutányosabb áron. 3369

folyamán az összes elemi iskolákban beszűntette a hatóság a tanítást, hogy a baj tovatartásának elejét vegye.

— Havazás. Matéssalkáról írják: Itt csak nem három napon át havazott és tegnap reggel óta folyton esik az eső, ami a sok helyen még tökélen levő szőlőre és főleg a földben lévő burgonyára nagyon hátrányos. A matéssalkai járásban a szüretelés nagyrészt megtörtént és az eredmény várakozáson felül van. A must minősége is kitűnő.

— Bekötött szemmel a halálba. Nagyváradról írják: Egy fiatal szerelmes parasztleány éjébe tegnap délután belegásolt a gyorsvonat. A prüssköld, füstös vaskarika keresztül vágott 19 centiméterre és végzett — vér nélkül, csöndben — sok szerelmes, alkonyatokon megnőtt győrdőddel. Csifra Mária az Ersemjén mellett Salczser tanyán dolgozott fiatal gyermekével óta. A gyönyörű, fejlett parasztleány beleszeretett Base László gulyásba, aki azonban más tanyabell leányért bolondult. Csifra Mária sehogysem tudott megbékélni ezzel a sorral. Tegnap délután szután — mikor már vörösrő sirta a szemét — ráadta magát arra a keserves gondolatra, hogy a vonat elé fekszik. A fiatal leány egy íshér kendővel bekötötte a szemét s úgy várta a prüssköld szörnyeteget, melynek felajánlotta fiata' éveit. A Salczser-tanyán robogott el a Debrecen felé haladó gyorsvonat, a bekötött szemű leány elébe ugrott. A mozdony elütötte a leányt maga elől, úgy, hogy kívül esett a sínpáron. A vonatot nyomban megállították, az utasok leugráltak és körülfigyelték a földön alóltan heverő leányt, akin csak apró horzsolások voltak láthatók. Abban a hiszemben, hogy könnyebben sérült meg és csak eszméitét vesztette, bevitték a közelben lévő Fráter-tanyára. Majd értesítették az öngyilkosságról az érmihályfalvai fűszolgabírósgát és Fráter Gáspár dr. pályaorvos jött ki a még mindig eszméletlenül heverő leányhoz. Az meg megállapította, hogy az esésközben agyrázkódás érte, s néhány perc múlva kiszenvedett.

— Szerencsétlenség a sineken. Székesfehérvárról jelentik: A székesfehérvár-udony-szabolcsi vonalon egy tehervonat halálra gázolta Böröczi József seregélyesi gasdát, aki ép akkor akart a sineken átmenni, mikor a vonat berobogott. A szerencsétlen embert a vonat kerékei ugyszólván darabokra tépték. Böröckit számos tagu családja siratja.

— Három nő — egy férfi. Operettbe illő asszonyháboru folyt le Nagybecskerekben. Három cselédeány, névszerint Hegedűs Vilma, Szűcs Piroska és Madarász Róza egy férfit szerettek. A szerelmes Don Juan Madarász Rózát tüntette ki szerelmével, ami módfelett elkeserítette a másik két leányzót. Összebeszéltek, hogy egyesült erővel állnak bosszút vetélytársnőjükön. Tegnap nyílt utcán hajtották végre tervüket. Bicskával és nyújtófával támadtak Madarász Rózára, de ez is hathatósan védekezett s mire a dühös némbereket szétválasztották, mindár-muk jelentékeny folytonossági hiányt szenvedett. A temperamentumos hölgyek ellen a rendőrség bünygyi eljárást indított.

— Borzalmas öngyilkosság. Budapestről jelentik: A Molnár utca 21. számú ház földszint 3. számú lakásában ma reggel borzalmas módon akart öngyilkossá lenni egy elkeseredett asszony. Róth Imréné született Budinács Mária 46 éves gyümölcsárus felesége, ma reggel, amikor férje elment hazulról, visszafeküdt az ágyba, magát és az ágyat leöntötte petróleummal és meggyújtotta. A tüzet hamarosan észrevették és beütköztek a lakásba, hol aszalt

Róthné életveszélyes sérüléseket szenvedett. A mentők a Rókus kórházba szállították. A tűzhöz kivonult a VIII. őrség és hamarosan eloltotta. Róthné családi viszálykodás miatt akart meghalni.

— A részvényes indítványozó joga. Egy részvénytársaság olyan módon akarta az alap szabályait módosítani, hogy a részvényesek a közgyűlésen indítványt csak akkor tehessenek, ha előzetesen tíz darab részvényt helyeznek le-tébe. A budapesti kereskedelmi és váltó törvényessék ennek az alapszabályba való bejegyzését megtagadta. A budapesti kir. tábla helybenhagyta ezt a határozatot. Mert — ugymond a kir. tábla megokolása — habár a kereskedelmi törvény 157. szakaszának 9. pontja alapján kifejlődött törvényes szokás megengedi a részvényesek szavazati jogának olyatén korlátozását, hogy csak bizonyos számú részvény ad egy szavazatot, mégis a törvénynek nincs olyan rendelkezése, amely azt is megengedné, hogy az a részvényes, akinek csak egy részvénye van, a tanácskozó és indítványozó jogától meg lenne fosztható.

— A Központi szállóban ma, vasárnap, tombola-estély.

— Katona zene. Ma este a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében a 88. gyalogezred zenekara hangversenyt rendez Zolner Sándor karmester ur vezetésével mellett, melyre a nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri Braun Gusztáv szállodás. 3896

— A Ph. Mayfart és társa cég Wien II/1, Taborstrasse 71. földművelési eszközök és gépek, valamint bortermeléshez szükséges és ipari gépgyára tudatja, hogy gyarában és vasöntődéjének összes műhelyeiben üzemét a teljes mértékben meg kezdette.

— Takarékoskodni és gyorsan törét gyűjteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreknek egy olyan pénztárnál helyezük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felfizetés nélkül fizetik vissza. 2711

— Új vállalat. Rudas Samu mai hirdetésére különösen felhívjuk a közönség figyelmét. Mint különben aradi ember nevével 3 évvel ezelőtt többször találkoztunk, amidőn autobusz-vállalatra kért és kapott engedélyt, de mivel kizárólagosságot ki nem eszközölhetett, a vállalatot nem finanszírozhatta és ennek nyomán az ügyet a város vette kézbe. Rudasnak új vállalata melegen ajánlható a közönség pártfogásába, mivel a fővárosban töltött 10 éven át a modern kereskedelmi pályán bő- és hasznos tapasztalatokat szerzett, elsőrendű összeköttetésekre tett szert és sikerült neki a Nowotny L.-féle cs. és kir. prágai fegyvergyár képviselőjét megnyerni, mely gyár az egész kontinensen kitűnő hírnévnek örvend. Még azt említhetjük fel, hogy Rudas, dacára az új végrehajtási törvénynek, a részletfizetési rendszer alapján is dolgozik, de csak szolid alapon, minden árfel-emelés nélkül s így minden tisztességes hitel képes vevőnek módjában áll szükségletét reális utón részletfizetésre is beszerezni. Rendelésnél abban az előnyben részesül a vevő, hogy azt, amit rendel előbb meg is tekintheti és nem kénytelen a rendelést csupán csak az eddigi szokások szerint, egyszerűen a képes árjegyzék alapján eszközölni. 3369

— Perzsa szőnyegek. Perzsa szőnyeg rak-táram Szabadsg tér 10. szám alatt megnyit. Schwarz Zsigmond. 8198.

— A legjobb márciusi kivitelű sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 129
— Likör aromák kitűnő likőrök előállítására; — házilag — Vojtek és Welsznál. 191

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Balnye-Lipőcél
Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfstr. 8.

TARKASÁGOK.

(A hitel.) Megáll egy magyar a központi takarékpénztár rácsa előtt. A pénztáros odaszól hozzá:

- Mi tejszik?
- Kigyelmed őrizi a pénzt?
- Én. Mit keres?
- Hát szeretném tudni, jól állnak e az urak?

Nem bukik e meg a takarékos?

- Nem. De mi köze ehhez kendnek?
- Nekem? Hát még nekem se vóna közöm?
- Miért éppen kendnek?
- Hát mert nyolcszáz pengőt szeretnék kölcsön venni.

(Az utolsó óra.) Szó van a kávéházban a legutóbbi nagy panamákról. Azt mondja az egyik törzs vendég:

— A Kallinger esete még érdekesebb, mint a Latkóczyé.

— Miért volna érdekesebb? Talán mert vízmérőórákkal panamázott?

— Azért érdekesebb, mert jó viccet lehet róla csinálni.

— ??

— Kallinger most szomorúan így sóhajtott föl: „Na nekem is utolsót ütött vízmérőóráim.”

(Lusztler az erdőben.) Megírták a lapok, hogy Feld Zsigmond, a budapesti városligeti színház igazgatója folyamodott azért, hogy köszínházat építhessen. Erről diskuráltak ma aradi színész-társaságban, ahol Ledvey Leó a következő jézusi apróságot mondta el Feld papáról:

— Egyszer, amikor én is Feld papánál voltam szerződve, valami jubiláris előadásra készültünk. Makbetet adtuk. A kultuszminiszter is kilitásba helyezte, hogy eljön az előadásra és ha megtetszik neki, szubvenciót kap a színház. Így hát nagy ambícióval dolgoztunk a próbákban. A darabot Feld papa fia, Föld Aurél, a Nap munkatársa rendezte. Annál a jelenetnél, amely este a Birnami-erdőben történik, odaszól az öreg Feld a zsinórpadról dolgozó szolgáltnak:

— János, ereszd le aztat a lusztler!

— De papa — szól közbe a fia, Aurél — az lehetetlen. Ide az erdő közepébe nem lehet luszttert leengedni.

Ezzel tovább folyt a próba. Néhány perc múlva megint megszólal Feld az ő jellegzetes magyarságával:

— János, mégis csak ereszd le aztat a luszttert.

— De mit akar azzal a lusztterrel?

— Mit akarok? Aztat akarok, hogy lássa az a miniszter, hogy nem hiába adja aztat a szubvenciót.

Beretvás-pastilla! Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1.20. Aradon kapható: Földes Orvosok által ajánlva. Kelemen gyógytárában. Készíti: Beretvás Tamás, gyógyszerész, Kiszpesten. (3 doboznál ingyen postaszállítás.) 3711

Óvakodjunk utánzatoktól!

COGNAC

vásárlásnál határozottan gróf Keglevich István utódai Promontor gyártmányait kérjük. 5810 Bel- és külföldön kizárólag diszoklevéllel kitüntetve!!

TORVENYKEZÉS

§ Bocu Szevér sajtópöre. Nagyváradról írják: Bocu Szevér, az aradi Tribuna volt felelős szerkesztője ellen sok sajtópör van folyamatban a nagyváradi esküdtbíróóság előtt. A legtöbb ezek közül már megérett az esküdtek igazmondására s többször ki is tűzték őket tárgyalásra, tárgyalni azonban nem lehetett. Sem januárban, sem februárban, sem azóta. Ma sem. Néhány ügyben ugyanis mára volt kitűzve a főtárgyalás, de a volt szerkesztő előre bejelentette, hogy nem fog megjelenni. Orvosi bizonyítványt küldött Románia egy kis falujából, hogy beteg, nem jöhet s így a tárgyalást el kellett napolni.

§ Krivány János bűnpöre. Az aradi törvényszék novemberi esküdtbírói ciklusán, amely hétfőn veszi kezdetét, mindössze négy ügy került tárgyalásra, köztük Krivány János felelősé ellen a galissai esküdtbíróóság elkövetett merénylete. Ez ügyek a következők:

- November 2.: László Avram szándékos emberölés büntetése;
 - november 3.: Bendur Pál szándékos emberölés büntetésének elbírálása;
 - november 5.: Galbács István és Lili Demeter szándékos emberölés és hatóság elleni erőszak büntetése;
 - november 7.: Krivány János házastársának elkövetett szándékos emberölés büntetésének elbírálása.
- Az esküdtbíróóság elnöke Köller János ítélőtáblai bíró

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek van aktuális eseményről akaratú felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képe nagy naptárban való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek Sziveskedjenek a községiükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni velünk. Sziveskedjenek ezenkívül a községi előjáróság névsorát az ottani pénzügyi tisztikarát, egyesületek kaszinók, szövetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakézeltő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosok felsorolását szintén sürgősen kérjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, október 24

Amerika %-el olcsóbb 10 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Arak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Bors októberre	12.14-12.15	12.13-12.14
Bors áprilisra	12.39-12.39	12.37-12.38
Zab októberre	8.14-8.15	8.12-8.13
Bors októberre	10.02-10.03	9.99-9.99
Tonka októberre	7.52-7.53	7.51-7.52
Bors áprilisra	10.15-10.16	10.13-10.14
Zab áprilisra	8.49-8.50	8.41-8.42

Zárul 5 órakor:

Csaszár hitelrészvény	630.50
Magyar hitelrészvény	731.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 24. —

Magyar előrendű: Öreg sörész páronként 400-450 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; közép páronként 350-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal páronként 300 kilogrammra felül súlyban 21-22 fillérig; fiatal közép páronként 251-300 kilogrammig terjedő súlyban 122-123 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 123-125 fillérig. Sertés: Nehéz páronként 250 kilogrammra felül súlyban — fillérig; közép páronként 240-250 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammra terjedő súlyban — fillérig. Sertésárak: Október hó 21. napján volt készlet 31 911 darab, október 22. napján felhajtott 122 darab, október 23. napján elszállított 245 darab, október 24. napjára maradt készletben 31 788 darab. A hirtelt sertés ültetési irányzata: lanya.

A makacs meghűlést

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

annyra kellemes ízű, hogy azok, akik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségre. 5816

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

IDEGENEK ARADON.

— Október 24. —

Fehér Kereszt szálloda. Schwarz Herman utazó Bécs. — Löwy Rikárd utazó Bécs — Selinka Félix gyáros Bécs. — Bienenstoch Gyula utazó Budapest. — Kanetti Tódor utazó Esztergom. — Sebők Miksa utazó Temesvár. — Mincz József utazó Budapest — Nagy Árpád kereskedő Budapest. — Gergen Ferenc utazó Miskolc. — Geró Jakab igazgató és leánya Szekesfehérvár. — Gutmann Jenő hivatalnok Rózsahegy. — Altmann Ede utazó Budapest. — Radó Béla utazó Sátoraljaújhegy. — Kanitz Gusztáv utazó Bécs. — Löwinger Lajos utazó Budapest. — Huszár Béla a Szultán forrás tulajdonosa Budapest — Gera Miklós utazó Budapest. — Schenk Aifred utazó Bécs. — Back Miksa utazó Bécs.

Központi szálloda. Duchin Gusztáv utazó London. — Selinka Selin utazó Bécs. — Belz Albert utazó Bécs. — Röder Ottó igazgató Arad. — Grossmann Simon fakereskedő Abas — Elekcs Adolf utazó Budapest. — Kolewicz Mihály hivatalnok Budapest. — Lilienberg Sándor bérlő Budapest. — Gedlitzky Károly utazó Budapest — Boc Jenő kereskedő Szeged. — Spilger Ignác utazó Budapest. — Totis Zeigmond utazó Budapest. — Buelvard Leó utazó Szabadka. — Kastori Mihály földbírtokos Hodony. — Steinberger Ervin fakereskedő Budapest. — Breiter Ferenc dr. ügyvéd Nagyszalonta. — Schmetzer Mátyásné magánzó és nővére Doncsény. — Eisenfeld József utazó Budapest. — Galik János utazó Szeged. — Keszler Gyula ügynök Budapest. — Gerstl Miksa utazó Budapest.

Vass szálloda. Schehel Imre utazó Budapest. — Nádor Henrik kereskedő Nagyvárad — Jukics Ferenc kereskedő Kőszeg. — Löwenheim Ernő utazó

Budapest — Kardos Jenő kereskedő Pécs. — Proper Imre titkár Budapest. — Steiner Sándor utazó Pozsony. — Lekly Gyula igazgató Kassa.

Pannonia szálloda Hansel Károly utazó Bécs. — Hansley Benjamin fakereskedő Makó. — Szűcs Géza szerkesztő neje és leánya Szolnok. — Kiss D. mérnök Budapest. — Stoffmann János esperes Mondoniak. — Melinger János utazó Budapest. — Özv. Fehér Gyuláné magánzó Timrof. — Klein Mór gazdalkodó Gurahone — Markóczy Lajos mérnök Budapest. — Gutmann Henrik utazó Budapest. — Klein Frigyes utazó Budapest. — Balogh Simon tisztviselő Miskolc. — Wicentz Ferenc tisztviselő Nagytárkony.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1908. évi október hó 25-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárakkal:

Kék egér.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Engel és Horst. Fordította: Marion Ferenc.

S Z E M É L Y E K:

Fanchon	Novák Irén.	Clariss e	H. Harmath J.
Lebodieu	Várnay Jenő.	Mosquitier	Polgár S.
zveline	Benkóné.	Philippe	Martony R.
Caesar Robin	Delly Lajos.	Briquet	Nagyiván I.

Kezdeté délután 3 és fél órakor.

Rete 8 órakor, rendes helyárakkal:

C) bérlet

Cy bérlet.

A komédiások.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Jacobson Bruno és Wagner Ferenc. Fordította: Tábori Emil. Zenéét szerlette: Milöcker Károly.

S Z E M É L Y E K:

Nyul Job	Polgár S.	Aganemou	Delli Lajos.
Berta, leánya	Kun Irén.	Kékesi Odon	Faludy K.
Bibor Irén	Kállay Jolán.	Tardos Jakó	Kulcsár L.
Mogulopolos	Benkóné.	Madár Marci	Leövey Leo.

Vasárnap este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

A spanyol királyi pár bevonulása Budapesten. Legújabb szenzáció. Rendes helyárak mellett.

Műsor 1908. október hó 25-én vasárnap:

1. Élelmes magkereskedő. Bohózat. — 2. Sulyos sorscsapás. Dráma. — 3. A ravasz nagybácsi. Kacagató. — 4. Megtört szív. Életkép. — 5. A Nius folyó. Látványosság. Természet után. — 6. Szülők nélkül. Dráma. — 7. Fejetlen kalaposnő. Kacagató. — 8. A spanyol királyi pár bevonulása Budapesten. Látványosság.

Minden előadás alatt katonazene játéka — **Orkán!**

Az előadásoknál beutazók be lehetnek utazni

Előadások: Vasárnap és ünnepnapokon délután 3 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 50 fillér, III. hely 30 fillér, IV. hely 20 fillér és V. hely 10 fillér

Nagy komikus műsor.

Hétfői műsor:

1. Rossz példák. Komikus. — 2. Nagy áldozat. Dráma. — 3. Befelé tolni. Kacagató. — 4. Seiyemhernyek. Természet után. — 5. Borzalmas álom. Komikus. — 6. nők barátja. Bohózat. — 7. Alexander négyes. Színes. — 8. Álom és valóság. Komikus.

Előadások: Este 8 órától 11 óráig.

Divatos fűzők és különlegességek

ugy készen, mint méret után a legjobb készülnek

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékveteli utasítást.

NYILTTEN.

Kossak József

cs. és kir. udv. kamara fényképész tiszteletteljesen értesíti t. megrendelőit és a nagyérdemű közönséget, hogy téves az a hír, mintha ő nála a fényképek árai magasak volnának.

De igenis a régi árak tetemesen

leszállítottak 3378

és ma, dacára, hogy a fényképek elsőrendű művészi munkák, az árak mégis versenyképesek, miről már volt alkalmuk a napokban többeknek meggyőződniök.

Arad, Weitzer János-utca 3. sz.

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Nélkülözhetetlen minden üzemben, intézetekben, szállodában, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**. 1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642 többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arajánlattal, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei **kizárólagos képviselője.**

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszar, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvénynél, sebnél és meghűtéseknel, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelmertetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K.1.40 és K.2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter gyógyszeriára az „Arany oroszlanhoz“**, Prágában, Elisabethstrasse 5. neu. Mindennapi szétküldés.

3137

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. október hó 24.

Keresünk:

Aradra: 2 könyvelőt és 1 rőfös és divatáru segédet.

Vidékre: 4 fűszer, 9 fűszer és vegyes, 3 fűszer és rőfös, 4 rőfös és rövid, 1 vas és fűszer és 2 kézmű szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet, több tanoncot.

Ajánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 2 könyvelőt, 1 irodistát, 1 pénztárosnőt, továbbá 6 fűszer és csemege, 6 vegyes, 2 kézmű, 8 divat, 2 rőfös, 2 rövid és fűszer, 1 fűszer és kézmű, 5 rőfös és rövid, 2 vas és fűszer szakmabeli segédet és egy tanoncot.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,
titkár

411

Keppich Zsigmond,
igazgató

Sápkör Vérszegénység

a leghatásosabban leküzdhető a

Guberforrás

vissza hozza a vért, mely könnyen emészthető természetes ársón, vasas víz. Orvostudományilag legjobban ajánlva.

Kapható az összes gyógyszerárakban, élelmiszerárakban és áruházaiban. Drogériákban és áruházaiban.

5895

Steckenpferd- Liliom-tejszappan

a legkitűnőbb a bőrnek. 2275

Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszerpattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhan tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillert kapható a gyógyárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI FÉLE GISSHÜBLER SAVANYÚVIZ

A dugo egészséges a légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjánál, tífus és mellhártya-gyulladásnál.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Szántó és Tábori: Nyomor és bűn a gyermekvilágban, Borsszem Jankó naptára 1909-re, Váradi Ant.: A néma bűn, Szomaházy I.: Estétől reggelig, Kabos E.: A jövő fészke, Jób Dániel: Ifjúkor, Bársony: Tarka mesék, Vándor I.: Ködkisasszony, Gál Margit: A gépiró kisasszony, (Egy irodista leány vallomása), Toby Ch.: A sárga veszedelem, Williamson C.M.: Az én soffőr barátom, Abonyi Árp.: Ős emberek, Farkas Pál: A renegát, Flaubert: Salambo, Kupa Árp.: Képzelt királyok, Labiche és Delacour: A persely, Egy kirugott szerzetes: Fekete misék, Tábori Kornél: Uri gonosztevők, Tábori és Székely: A tolvajnép titka, (A bűnös Bpest folytatása.) Kövér Ilma: Teremts újat, Queux W.: A titokzatos Mr. Miller, Szalay E.: Thiers.

Németben: Rheinau K.: Dem Lichte entgegen, Stratz R.: Herzblut, Harder A.: Irdische u. himmlische Liebe, Oertzen M.: Lebensfrühe, Verloren Land, Höcker O.: Die verbotene Frucht, Ballestrem: Die Dame in Gelb, May Karl: In den Cordillern, Boy Ed I.: Ein Echo, Zobelitz: Die Kinder des Herrn von Harthausen, Wölfling-Adam: ic: Meine Memoiren, Stillebauer E.: Das Liebesnest, Conrad J.: Im Taifun, Böhme: Die graue Strasse, Bernhard Marie: Vogel Phoenix, Michaelis Karin: Gyda, Marriot: Moderne Menschen, Westkirch L.: Kains Entführung, Klinkowström A.: Verlorene Liebesmüh, Nordau: Morganatisch.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták! Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fill.

Zerkovitz: Barcarolla, Csibikém. Kunkel: Nagysád akar tőlem kis babát? Ormay: Dicsértessék... Ha te engem, — ha én téged... Nincsen olyan barna leány... Huber: Magyar hősök, Fall: Szerencse malacok. Rubens: A hollandi leány, Ilyen: csavargó, — Strauss O.: A részeg leány, Haupt: Weib, Weib, Hetényi: Montignoso, Leóár: Pikantérien, Baka-Báitz J.: Roccoco, Rozsa és pillangó, Baán: Gyónás.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótljegyzéke is megjelent és ingyen kapható.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

401

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 383. sz.

BAKÁCS MIKSA angol női divattermék

a Minorita-palotában nyitotta meg. (Mezzanin.)

Legjobban érdekli a vevőt!

hogy hol vásárolhat megbízhatóan izléses
ujdonságokat és elősmért jó árukat, való-
ban olcsó FIX árak mellett . . .

MÜNZL

kalap-, uridivat és fehérmű-üzletében
ARADON. ARADON.

Angol gallér védő (fél gyapju)	kor. 1.—
Angol gallér védő (gyapju)	kor. 1.50
Angol gallér védő (selyem)	kor. 2.—

Figyelemre méltó harisnya árak!

3 pár színes csikes	kor. 1.60
3 pár divat csikes	kor. 1.80
3 pár divat csikes gyapju	kor. 2.90
Lábvédő (Teveszörböl) párja	kor. 1.—

Alapítottatt 1860. Állami távbeszélő 213.
Állami tisztviselők szállítója. — A es. és kir. 33.
gy. ezred tisztikarának szállítója. 171

Ágybavizelés.

Azonall szabadulásért jótállás. Felvilágo-
sítás díjtalan. Kor és nem megadandó!
Fényes köszönőlevelek. Orvosiag ajánlva.

„SANTAS“ intézet
VELBURG P. 124. Bayern. 5723

Használt Ólom

megvételre kerestetik

Somatose

(Fleish-Eiweiss)

a legrövidebb idő alatt emeli az

erőt.

Kapható gyógytárakban és
drogueriákban. 1977

Mindeddig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle
valódi tisztítók

Csukamájolaj

(hatóságilag védett ki-
adásban.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér 3 kor.

Maager Vilmstól
Bécs. 3276

1869. óta Ausztriába és
Magyarországra általá-
nosan bevezetve.

Tanárok és orvosok elő-
szeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógy-
szertárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés
Ausztria-Magyarország
részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Houmarkó 3.

Utánzások tör-
vényileg üldöztetnek.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy

cser és bükk hasáb tűzifánkat

száraz minőségben, tömören kirakva, de-
tailban fél öl (2 ürméter) mennyiségtől fel-
felé árusítjuk, minden fél öl tűzifához egy
köteg puhafa alágujtót szolgálunk ki
díjmentesen.

Laendler Aladár

aradi gőzfűrészt és fakereskedése. 3256

Értesítés!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy Aradon, a Salacz-
utca 3. szám alatt levő Emke kávéházat (volt „Kis-
pipa” helyiség) átvettem s azt

Velence kávéház

elnevezés alatt személyesen tovább vezetem.

As ünnepélyes megnyitás Erdélyi Tóni és fia zenekara közreműködése
mellett október hó 25-én, vasárnap lesz.

A kávéház a legkényelmesebben van berendezve, úgy, hogy családoknak
a legkellemesebb szórakozási helye lesz. Azonkívül külön szeparék is állanak
a vendégeim rendelkezésére.

Kávéházaiban mindenkor a legkifinomult italok és hideg ételek a
legújabbakért kaphatók. Minden nap előgáncsok.

Amidőn a n. é. közönséget a legfigyelmesebb kiszolgálásról biztosítom,
kér. m. jóindulatu pártfogásukat.

Szolgálatkés tisztelettel

Verhovay Miklós,

a „Velence” kávéház tulajdonosa. 3376

Kitünő buzatermő fekete földek és kaszálók, olesón, kedvező fizetési feltételekkel vásárolhatók 10—50—100 holdas darabokban.

A földek Biharmegyében, ÉRKESERŰ község határában Érselind vasuti állomás közelében, Székelyhid, Érmihályfalva, Diószeg városok tőszomszédságában fekszenek, Debreczentől és Nagyváradtól egy óra alatt elérhetők, kisholdanként 500 koronába kerülnek. Holdanként 100 korona készpénzben fizetendő, többet kölcsönrel fedezzük.

A föld azonnal, esetleg tavasszal vehető át. 5800

Bővebb felvilágosítást nyújt:

KLÁR ANDOR bankirodája **DEBRECEN**

és Bagamér község főjegyzője **BAGAMÉR**, Bihar-megye

POROSZ
68
MAGYAR KÖSZÉN

KOKSZ (PIRSZÉN)

biombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.

Telefon 46.

451

Telefon 46.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1908. november 19-én és 21-én kezdődő

XXIII. I. osztályának sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
36060	36051	55801	55810	55824		
$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tizezer** koronás nyeremények. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 8395

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

DISZMŰMUNKÁK

MENTIROZÁSOK

ÍRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

ARADI NYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZETE

ARADON A LEISZTERVÁROSI UTCA
SZÁM 12. ALATT
KÖNYVKÖTÉSZETI ÜZEM
KÖNYV- ÉS IRÓMAPPÁK
KÖZEL FELTARTOTT
KÖNYV- ÉS IRÓMAPPÁK
KÖNYV- ÉS IRÓMAPPÁK
KÖNYV- ÉS IRÓMAPPÁK
KÖNYV- ÉS IRÓMAPPÁK

Schlesinger L.

nemzetközi

házasság közvetítése

Berlin 18.

a kontinens legnagyobb intézete.

Állandóan több száz vagyonos hölgy előjegyezve. 2499

Aki

önmagát és gyermekeit a

köhögés

rekedtség, katarus, elnyálkásodás erős dohányzás folytán beállott hurut és görcsös köhögéstől megszabadítani óhajtja, annak igen ajánlatos a

Kaiser-féle

Mell karamella

(a három fonyóval.)

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány van erről.

Csomagja: 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.

Kapható: Guteri Földes Kelemen, Hajós Árpád, és Rozsnyai Mátyas gyógyszeriarakban Arad, Zombory János gyógyszeriarakban Szentes, Székely Sándor Irtis gyógyszeriarakban Lipca, Teffert Károly gyógyszeriarakban Elek, Krausz Elemér gyógyszeriarakban Glogovác, Vajtek és Welz drogeriája Arad.

3392

Paladics György

épület- és butorasztalos

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy Deák Ferenc-utca 38. szám alatt egy

épület- és butorasztalos

műhelyt nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát. Épület, butor, portál- és iroda-be rendezések a legjobb kivitelben a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel 8386

Paladics György,

épület- és butorasztalos.

6475-1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságának 5694-150-1902. sz. alatt kelt jogerős határozata alapján, tekintettel a lényegesen megkisebbedett vásári területre figyelemmel a mézes-bábos iparosokat, hogy a Szabadság- és Andrásy-téren, valamint a József főherceg uton az eddigi szokásos nagy terjedelmű ponyva sátraikat többé fel nem állíthatják, hanem ezen sátrak helyett csakis legfeljebb a méter szélességű deszka vagy fűvázás ponyvasátraikat használhatnak.

Arad, 1908. évi szeptember hó 23-án.

Sarlot,
főkapitány.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szólós kosarak

elküldéséhez

igen praktikus, lyukasított

• czimke •

100 drb. 1 korona.

Kapható az

Aradi Nyomda Részv.

Társaságnál

Arad, József főherceg-ut 22. sz.

Magyar királyi államvasutak Arad állomása főnöksége.

Magyar királyi államvasutak Arad állomása főnöksége.

375 szám.

Arverezési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az tizletszabályzat 70. §-a értelmében elárusítandó 1 kocsi, 750 drb. 6-8 cm. vastag 4-6 mtr. hosszú puhafa zárlece 10500 klg. súlyu nyilvános elárverezése Arad állomáson a fatéren, 1908. évi október hó 26-án délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. c. közönség ezennel meghívatik. 8398

Arad, 1908. október 24-én.

Az állomásfőnökség.

Nagymennyiségű

plé-pánt és maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ismeret szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

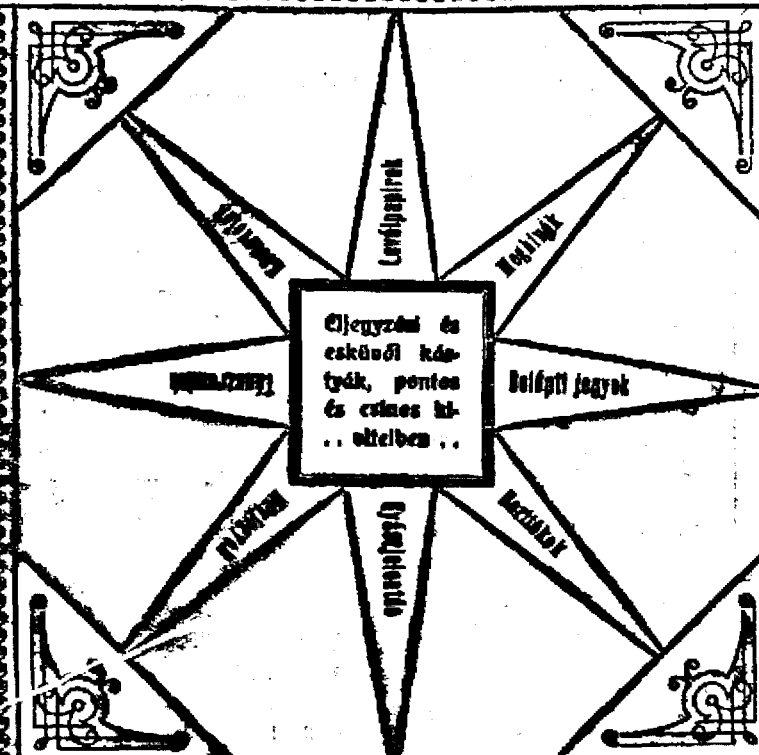
ARADON, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 22. SZ.

Befi-
tőmánya.

Ápátja
kötészetben bevezetett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően ki-
szereit

NYOMDÁJA

hol mindenféle nyom-
dászati munkát gyorsan,
pontosan és a legma-
dárabb kivitelben ju-
tányos áron készíttet-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legterjedtebb vidéki politikai naplap.

ELJEGYZÉSI ÁRA:

Hetben:

1 évi 24 korona.
1 havi 2 korona.

Változat:

1 évi 28 korona.
1 havi 2 kor. 40 f.

Garantált jogi tisztségű szerkesztőkkel.
Kiadóhivatal 151.

HASZNÁLJUNK

ILONAT

TELEFON

ARADON BÉNYE TERET

WESELENYI UTCA 48.

451

NIGRIN legjobb
cipőtisztítószer

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. Nigrin egészségi szempontból melegen ajánlható, mert Nigrin folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító **BÉCS.**
Mindentütt kapható. 6004

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve

Valódi Jamaikai

RUMOK

ismert saját töltésű üvegeinkben

Legelőnyösebben ösmert bevásárlási hely:

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

MESÉS SZÉPSÉG

Gyönyörű fehér tiszta arczbőrt el lehet érni a világhírű Hajós-főle

ARADI IBOLYA-CREM

használata által.

Ara egy tégelynek 1 korona.
Óvakodjunk utáztatoktól.

Lábizzadás, kéz- és hónaljizzadás

ellen páratlan jó hatású és legújabb találmányú szer a

PEPPÓ

egy párszori ecseteléssel, különösen nyáron az oly keilemellen izzadást azonnal megszünteti.

Ara egy üvegnek 1 korona.

Kapható a készítőnél: 241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában
Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszer-tár, illatszerüzlet és drogeriában.

Tisztíts csak

Globus

Fémtisztító-Kivonattal

Legjobb Fémtisztítószer

5774-BI.

Óh jaji!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Éljen!

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.
Fő- és szétküldéssel raktár:

„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Kreisz Géza, U. Kosuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay J. örök, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszer-tárakban, Vojtek és Weisz drogueriaiáknál.
Győrben: Masnyik Dániel gyógyszer-tárában.
Bony.-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszer-tárában.
Új-Pécskán: Rokszin János gyógyszer-tárában.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszer-tárában.
Szekszón: Püredy Ede örök. gyógyszer-tárában.

5721

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR

ARADON, V. PÉCSKAI-UT 17.

TELEFON 525. TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-foglalt és egyéb művegezesek, modern kirakat berendezések, edzett üvegtáblák, velencei tükrök stb. gyors és jutányos elkészítést. Régi tükrök új fonsorozása mérsékelt árak mellett.

3341

Hirdetéseket teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásul kérjük a hirdetés alatt levő címekre hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket felvételnek a
Kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

Haan rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűvel 6 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 60 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

A Kinek

ismeretség híján

házasárra,
 sevélőre,
 illetékesítőre,
 könyvelőre,
 segédre,
 lakásra,
 gazdaságra,
 kocsárra,
 vécselelőre,
 kertészre.

külsőarra,
 gazdaszonyra,
 szakácsnőre,
 szobaleányra,
 házi- vagy,
 lrodasszolgára,
 pénzeszedőre,
 házmesterre,
 stb.-re
 van szüksége.

Aki

szedni kíván

szűrt,
 sárgarát,
 bort,
 gyümölcsöt,
 zabonát,

üzletet,
 műhelyt,
 lakást stb.;
 vagy

Aki

ritérszeket vétel vagy bérbevétel esél
 jéből keresi;

Aki

valakely állást betölteni kíván: legbizto-
 sabbban érteki, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetésai

rovatait használja.

Szakképzett keresztyén

kereskedőségét alkalmazást nyer
 — esetleg azonnali belépéssel —
 Mentze Henrik játék- és műiparáru
 üzletében Debrecenben. 3397

Cziteramester, nő,

ki Trieszt legelső családjainál tani-
 tott, cziterára tanítványokat elfo-
 gad közelebbi vidéken is. Boros
 Béni-tér 22. sz. Centazzo Józsefné.
 3391

Magyarad

legforgalmasabb helyén egy ki-
 tűnő menetű borbélyüzlet betegség
 miatt átadó. Cím a kiadóhivatal-
 ban. 3379

Egy jóforgalmu korcsma-

helyiség más üzlethelyiséggel együtt
 betegség miatt átadó vagy kiadó.
 Értekezhetni Bercsényi Miklós-utca
 32. sz. 3382

Jó karban lévő

háziutorok november 1-ig eladók
 Damjanics-utca 14. sz. házban. 3381

Bejárónő, takarítónő

felvétetik Boczkó-utca 9., I. emelet.
 3380

Ügyes segéd,

ki románul beszél és a vegyesáru
 szakmában jártas, alkalmazást nyer
 Weisz Móránál Székudvaron, hová
 az ajánlatok igényekkel együtt
 küldendők. 3385

Kitűnő szakácsnő

(prágai) éves bizonyítványokkal
 előkelő családnak ajánkozik. Meg-
 keresések W. Rakuschan, Arany-
 köz-utca 20. alá kéretnek. 3377

Jóforgalmu

kis szatósüzlet olcsón eladó. Cím
 a kiadóhivatalban. 3398

Új kocsik,

valamint több jó karban lévő
 könnyű fedeles, hajtó és vadász-
 kocsik, olcsó áron kaphatók Ná-
 dassy és Mészáros kocsigyártóknál
 Arad, Boros Béni-tér 3. sz. 3304

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, kapható Rauchbauer
 Nándornál Ujszentannán 130 ko-
 ronáért métermázsánként. 3111

Wesselényi-utca 38. számu,

részben még adómentes ház 3600
 forintért eladó. Bővebbet ugyan-
 ott. 3341

Ház eladás.

Az állomás közvetlen közelében
 lévő ház, melyben az Aranykerék
 szálloda is van, mely áll 18 ven-
 dégszoba, egy borbélyüzlet és nagy
 pincéből, kedvező feltételek mel-
 lett, szabad kézből örök áron el-
 adó. Bővebbet a kiadóhivatalban.
 3221

Eladó ház.

A Gizella-utca 9. sz. ház kedvező
 feltételek mellett, elköltözés miatt
 szabad kézből eladó. Értekezhetni
 ugyanott. 3221

Eladó házak.

Flórián utca 7. számu és Mikes
 Kelemen-utca 3. sz. Bővebbet
 ugyanott. 3311

Krausz Paulin, Színházépület

ajánlja 10000 kötetes magyar,
 német, francia és angol kölcsönkönyv
 tárat, vidékre legmondosabb kiszol-
 galással. Tanuló ifjúság havon-
 ként 80 fillér. Divatlapok, folyó-
 iratok, Tolnai világlap képviselője.
 995

Vegyeskereskedéseme

egy fiatal segédet azonnali belé-
 pére keresek. Ugyanott 5 méter-
 mázsa szép pörkölt szalonna olcsó
 áron eladó. Brandeiss Henrik tá-
 mánd. 3355

Eladó:

100 hektoliter nagyobbbrészt furmin,
 rizling és Mézes szőlőkből szűrt
 kitűnő minőségű hegyi bor, gyen-
 gébb bor vegyítésére igen alkal-
 mas. Herczegh Lászlónál Arad,
 Magyar-utca 1. 3350

Eladó

egy díszes, 5 méter hosszú, tölgy-
 fából készült, ebédlő- vagy férfi-
 szobába illő könyv- vagy dísz-
 edénypolcnak és szoborállványnak
 használható falburkolat dr. Bácskay
 Bélánál, Batthányi-utca 28. sz. a
 3370

Állami tisztviselő

házi kosztot keres házhoz hordásra.
 Cím a kiadóhivatalban. 3376

Őszi blonse album,

a legújabb eredeti szabásmun-
 kákkal, dus tartalommal 1.50 fil-
 lérérthapható Ingusz I. és fia könyv-
 kereskedésében Arad, Weitzer Já-
 nos-utca. 201

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát
 jövedelmező ház. Bővebbet e lap
 kiadóhivatalában. 2668

Egy teljesen új pianino

jutányos áron eladó Neuman An-
 tal zongorakészítőnél, József főher-
 ceg-ut 6. szám. 2959

Olcsó könyvek

antiquár hangjegyek és az összes
 újdonságok kaphatók Kerpel Izó
 könyv-, zenemű- és papirkereske-
 désében Aradon. Ugyanott 80,000
 kötetes kölcsönkönyvtár és zene-
 műkölcsonk-intézet. Telefon 385.
 szám. 3161

Kitűnő

jó ízű, jó fajta alma kapható ki-
 sebb-nagyobb mennyiségben Jánosy
 János urnál, Lahner György-utca
 7/a. sz.

Meldinger kályha részek

beszerezhetők Juhász István laka-
 tosmesternél Aradon, Telefon 480.
 3191

Ritka alkalom.

Előkelő uri ebédlő berendezés,
 tőmör, keményfa butor olcsón
 eladó. Bővebbet Kemény Miksa ta-
 nitónál. 3202

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség
 b. tudomására hozni, hogy válogatott izéni

modellen

az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan főszereplő raktáram által abban a kelle-
 mes helyzetben vagyok, hogy úgy a legkényesebb,
 mint a legszerényebb igényeket ki tudom elégíteni.
 Számos látogatásért eskü

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a Citök húscsarnoknál egy házban.)

Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt elkészíthetők

Sirkoszorúk

Mindenszentek és halottaknapjára

nagy választékban kaphatók, má-
 virág és bádognól 2 koronától 20
 koronáig. 1833

Mécsesek sírok kivilági-
 tására jutányos áron.

Zimmermann Ignác

norinbergi-, díszmű-, férfitdívat és
 játékaru-üzletében

Arad, Szabadságtér 21. Leányház.

71—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értel-
 mében ezennel közhírré teszi, hogy
 a budapesti VIII—X. ker. kir. já-
 rásbíróságnak 1908. évi Sp. VIII.
 1215/4. sz. végzése következtében
 Minerva könyvkereskedő és kiadó
 r. t. bpesi cég javára, végrehaj-
 tást szenvedett ellen 500 K. s jár.
 erejéig 1907. évi január hó 16-án
 fogatosított kielégítési végrehaj-
 tás utján lefoglalt és 1862 K.-ra
 becsült következő ingóságok, u.
 m.: házi butorok nyilvános árveré-
 sen eladatnak.

Mely árverésnek a világsíri
 kir. járásbíróság 1908. évi V. 51/2.
 sz. végzése folytán 280 K. hátr. tőke
 követelés, és eddig összesen 45
 korona 86 fillérben bíróság már
 megállapított költségek erejéig,
 Galsa községben, végrehajtást szen-
 vedettnek községkészen lévő laká-
 sán leendő megtartására 1908. évi
 október hó 26-ik napjának d. u.
 4 órája határidőül kitéztek és
 ahhoz a venni szándékozóknak
 ezennel oly megjegyzéssel hivat-
 nak meg, hogy az érintett ingósá-
 gok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108.
 §-ai értelmében készpénzfizetés mel-
 lett, a legtöbbet ígérőnek, szűkség
 esetén becsáron alul is el fognak
 adatni.

Amennyiben az elárverezendő
 ingóságokat mások is le- és felül-
 foglaltatták és azokra kielégítési
 jogot nyertek volna, ezen árverés
 az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. ér-
 telmében ezek javára is elrendel-
 tetik.

Kelt Világos, 1908. évi október
 hó 19. napján.

Thuránszky Sándor,

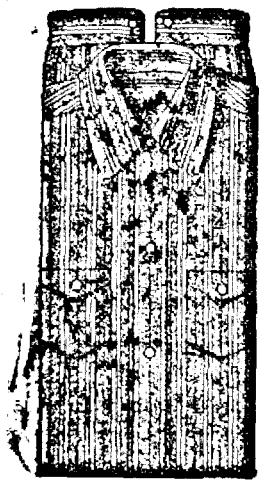
3388 k. bír. végrehajtó.

FISCHER nagy áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. sz.

1101

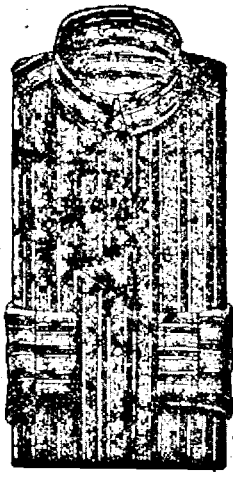
— Elismert legolcsóbb bevásárlási forrás. —

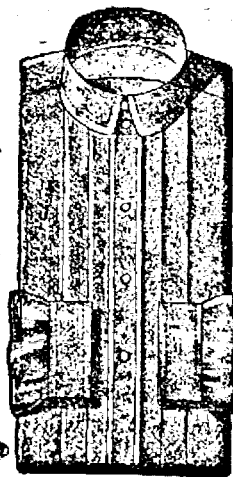
Férfi és fiu nyári ing forint — 99 kr.

Jó mosó Levantin férfi Sport ing frt. 1.25.

Elegáns divates francia Batist férfi Sport ing frt. 1.50.

Valódi angol Saphier férfi sport ing frt. 1.75.

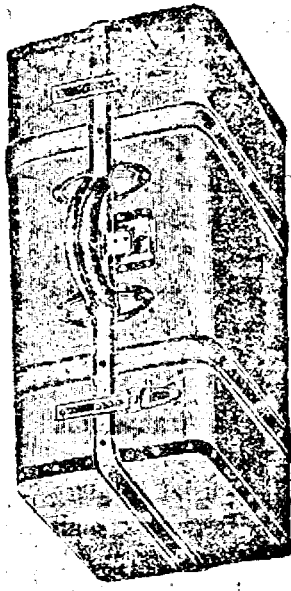
Szabadalmazott gyermek Reformszék, nétkülözhetetlen minden gyermeknél. ára frt. 6.50, 7.50, 8.50.

Elegáns Princess Gyermekkosci frt. 15.—, 17.—, 19.—, 25.—, 30.—.

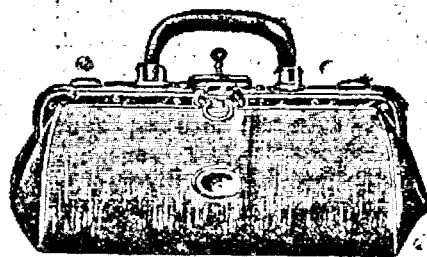
Utazó Bőrönd, finom vitorlavászonból vagy fekete mübörből frt. 4.50, 5.50, 6.10.

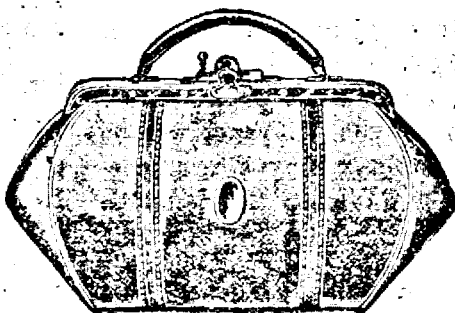
Utazó kofe barna vagy fekete bőr vás.onból frt. 1.50, 2.50, 3.50 f.

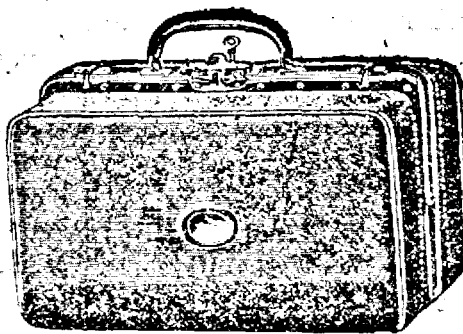
Gyermekkosci nagy választékban frt. 5.—, 6.50, 7.50, 8.50.

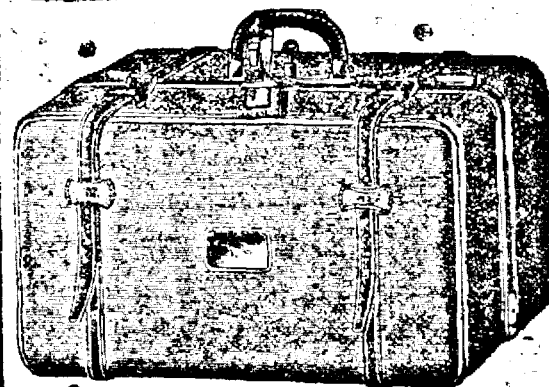
Kézi aktatáska frt. 2.25, 3.50, 4.50.

Bőr utaztat utazó kézi táska, frt. 1.—, 1.25, 1.50, 1.75.

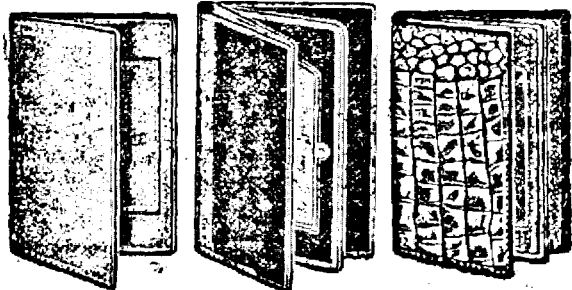
Fekete bőr utazó kézi táska frt. 2.50, 3.50, 4.50, 5.50.

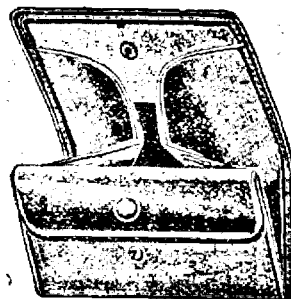
Finom barna, valódi bőr kézi utazótáska elegáns kivitelben frt. 5-től 15-ig.

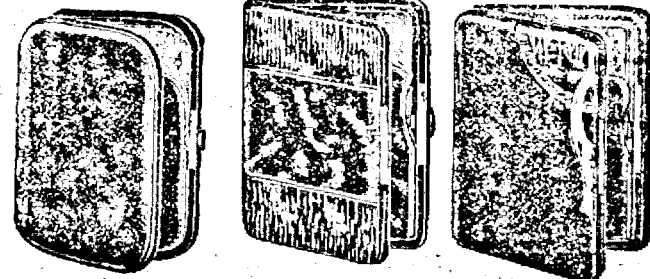
Nagyválaszték női kezitásokban frt. —.50, 1.150, 5.

Zseb névjegy és papir pénztárcák valódi bőrből —.50, —.75 kr., frt. 1.—, 1.50, 2.—

Valódi bőrzsebpénztárcák frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50-ig

Nagy választék valódi bőr cigarettá-, szivar- és dohánytárcákban frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50, 2-ig.

Vidéki rendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil Janos és Társa budapesti festőgyáranak festékével.